

Bijlage 1

Sociaal Domein

20 maart 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Trends en ontwikkelingen Sociaal Domein	5
Demografie en vergrijzing	5
Welzijn	5
Positieve gezondheid	5
Gezonde leefomgeving.....	5
Sociaal domein en decentralisaties	6
Jeugdhulp.....	6
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	6
Sociale veiligheid.....	6
Zorg en Veiligheid	7
Armoede en schulden	7
Participatiewet en inburgering	7
Onderwijs(huisvesting) en kinderopvang	7
Sport en bewegen	8
Cultuur	8
Maatschappelijk vastgoed	8
Verduurzaming maatschappelijke vastgoed	8
Subsidies en accommodaties	9
Beleidsopties Sociaal Domein.....	10
Duurzame Hulpverlening.....	10
Jeugdbeleid	12
Landelijke en regionale opgaven jeugdketen.....	14
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	16
Beschermde wonen en maatschappelijke opvang	18
Mantelzorgondersteuning	20
Participatiewet	22
Zorg en Veiligheid	24
Sociale veiligheid.....	26
Armoede en Schulden.....	28
Lokale sociale agenda.....	30
Inclusie en Toegankelijkheid.....	32
Gezondheidsbeleid.....	34
Onderwijs.....	36
Onderwijshuisvesting.....	38
Leerlingenvervoer	40
Bibliotheek en laaggeletterdheid.....	42
DePetrus	44
Cultuurbeleid	46

Speel-, beweeg- en sportbeleid	48
Financiële positie sportaanbieders	50
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	52
Vastgoedbeleid	54
Subsidie- en accommodatiebeleid	56

Trends en ontwikkelingen Sociaal Domein

Demografie en vergrijzing

De veranderende bevolkingssamenstelling beïnvloedt steeds sterker hoe gemeenten hun ruimte, voorzieningen en sociale infrastructuur moeten organiseren. In Brabant, en daarmee ook in Vught, wordt dit zichtbaar in de verschuiving waarbij groei minder uit geboortes komt en meer uit migratie en verhuizingen. Hierdoor neemt de diversiteit toe en moeten voorzieningen aansluiten op uiteenlopende leefstijlen. Tegelijk groeit het aantal 75-plussers snel, wat leidt tot een grotere behoefte aan passende woningen, toegankelijke zorg en ondersteuning die mensen helpt langer zelfstandig te blijven wonen. De toename van alleenwonende ouderen en het stijgende aantal mensen met verward gedrag vergroot de druk op zorg, veiligheid en leefbaarheid, waardoor verschillende domeinen elkaar vaker raken. Deze samenloop van demografische trends maakt dat keuzes over investeringen, samenwerking en inrichting van de leefomgeving steeds bepalender worden voor hoe inclusief en veerkrachtig een gemeenschap blijft.

Welzijn

Eenzaamheid en psychische druk nemen toe doordat individualisering, veranderende sociale structuren en demografische verschuivingen steeds meer leeftijdsgroepen raken. In onze gemeente wordt dit zichtbaar in de groei van het aantal ouderen met een klein netwerk, jongeren die vaker mentale problemen ervaren en huishoudens die langer zelfstandig wonen. Tegelijk tonen gemeenschappen in tijden van crisis een groot vermogen tot solidariteit, waardoor ontmoeting en onderlinge steun belangrijker worden voor leefkwaliteit. De druk op vrijwilligerswerk neemt toe door vergrijzing en tijdgebrek, terwijl juist meer voorzieningen in de wijk nodig zijn om mensen te ondersteunen en overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Deze samenloop van sociale en demografische trends beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over ondersteuning, samenwerking en inrichting van de leefomgeving langdurige gevolgen hebben voor samenhang, welzijn en de veerkracht van lokale gemeenschappen.

Positieve gezondheid

Gezondheid krijgt een bredere betekenis doordat mentaal welbevinden, zingeving, meedoen en kwaliteit van leven steeds belangrijker worden in hoe inwoners hun dagelijks functioneren ervaren. In onze gemeente wordt dit zichtbaar in veranderende verwachtingen over ondersteuning, leefomgeving en preventie, waarbij gezondheid niet langer alleen draait om zorg, maar om omstandigheden die gezond gedrag mogelijk maken. Deze verschuiving raakt ruimtelijke keuzes, sociale structuren en de manier waarop vele Brabantse gemeenten investeren in welzijn en samenhang. De groeiende aandacht voor mentaal welbevinden en vroegsignalering maakt het noodzakelijk om problemen eerder te herkennen en te voorkomen dat inwoners zwaardere zorg nodig hebben. Tegelijk vraagt dit om samenwerking tussen partners en om duidelijke prioriteiten in beleid en middelen, omdat de druk op voorzieningen en ondersteuning toeneemt. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat gezondheid steeds meer verweven raakt met wonen, ontmoeten, veiligheid en leefkwaliteit, waardoor keuzes langdurige gevolgen hebben voor de veerkracht van de samenleving.

Gezonde leefomgeving

Klimaatverandering vergroot de druk op de leefomgeving doordat extremere hitte, droogte en zware regenval steeds vaker voorkomen en vooral kwetsbare groepen raken. Dit wordt zichtbaar in wijken waar verharding, beperkte schaduw en weinig groen de gezondheid en veiligheid beïnvloeden, waardoor de inrichting van straten, routes en openbare ruimte belangrijker wordt. Tegelijk wonen meer mensen langer zelfstandig thuis en zijn zij afhankelijk van hun directe omgeving, wat de behoefte aan toegankelijke ontmoetingsplekken, koele verblijfsruimtes en goed bereikbare voorzieningen versterkt. Groen, ruimte om te bewegen en plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten dragen bij aan welzijn en helpen gezondheidsproblemen zoals hittestress te voorkomen. De samenloop van klimaatopgaven, vergrijzing en schaarse ruimte maakt dat keuzes over inrichting en investeringen steeds bepalender worden voor de leefbaarheid van onze gemeente. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat ruimtelijke afwegingen langdurige gevolgen hebben voor veerkracht, gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving.

Sociaal domein en decentralisaties

De verschuiving van zorgtaken naar gemeenten vergroot de druk op het sociaal domein. Dit komt doordat decentralisaties en landelijke akkoorden meer verantwoordelijkheid bij lokale teams leggen, terwijl hulpvragen complexer en langduriger worden. In Vught wordt dit zichtbaar in een groeiende groep inwoners die ondersteuning nodig heeft op meerdere leefgebieden tegelijk, zoals: schulden, wonen, gezondheid en participatie. Deze samenloop van problemen vraagt om een integrale aanpak waarin preventie, samenwerking en nabijheid centraal staan, omdat vroegtijdige ondersteuning helpt om escalatie te voorkomen. Tegelijk stijgen de kosten voor zorg en ondersteuning sneller dan de beschikbare middelen, waardoor de gemeentelijke begroting onder spanning komt te staan en keuzes over prioriteiten steeds scherper worden. De noodzaak om wonen, zorg en welzijn structureel te verbinden neemt toe doordat meer mensen langer zelfstandig wonen en afhankelijk zijn van hun directe omgeving. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat afwegingen over investeringen, samenwerking en de balans tussen lichte en zware zorg langdurige gevolgen hebben voor de houdbaarheid van het sociaal domein en de ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Jeugdhulp

De druk op het jeugdzorgstelsel neemt toe doordat wachtlijsten oplopen en hulpvragen complexer worden, terwijl gemeenten een wettelijke plicht hebben om ondersteuning te bieden, ook wanneer gespecialiseerde jeugdhulp niet direct beschikbaar is. In Vught wordt dit zichtbaar in lokale toegangsteams die vaker overbruggingszorg moeten organiseren en meer expertise aan de voorkant nodig hebben om problemen tijdig te herkennen. Landelijke hervormingen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, leggen extra nadruk op stevige lokale teams en verplichte samenwerking binnen jeugdregio's om specialistische hulp beschikbaar te houden. Tegelijk groeit het belang van preventie en samenredzaamheid, terwijl financiële middelen onder druk staan en de houdbaarheid van het stelsel onderwerp blijft van nationaal debat. De combinatie van stijgende kosten, complexe hulpvragen en wettelijke verantwoordelijkheden beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over preventie, samenwerking en inzet van middelen langdurige gevolgen hebben voor de ondersteuning van kwetsbare jeugdigen en de toekomstbestendigheid van het jeugdstelsel.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De druk op de Wmo neemt sterk toe door vergrijzing, langer zelfstandig wonen, complexere hulpvragen en strengere toegang tot andere zorgwetten. In Vught wordt dit zichtbaar in oplopende wachttijden en ondersteuning die niet altijd aansluit op de behoefte, waardoor de uitvoerbaarheid van de wettelijke zorgplicht onder druk komt te staan. Tegelijk staan budgetten onder spanning en wordt opnieuw gekeken naar een inkomensgebonden eigen bijdrage, wat gevolgen heeft voor betaalbaarheid en toegankelijkheid. De samenloop van stijgende zorgkosten en een groeiende vraag maakt dat preventie, sterke lokale teams en samenwerking tussen zorg, jeugd, veiligheid en wonen belangrijker worden. Hierdoor worden keuzes over richting, omvang en focus van ondersteuning steeds bepalender. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat afwegingen langdurige gevolgen hebben voor de houdbaarheid van de Wmo en de ondersteuning van inwoners.

Sociale veiligheid

Gemeenten zien dat sociale veiligheid steeds meer samenhangt met het gevoel van vertrouwen, verbondenheid en bescherming in het dagelijks leven. In Vught speelt de inrichting van buurten, de kwaliteit van voorzieningen en de mate waarin mensen elkaar kennen en ondersteunen hierin een belangrijke rol. Polarisation rond maatschappelijke thema's kan spanningen vergroten en het gevoel van veiligheid in wijken en publieke ruimtes onder druk zetten. Ook eenzaamheid en kleine sociale netwerken maken inwoners kwetsbaarder. Steeds duidelijker wordt dat sociale veiligheid niet alleen draait om handhaving, maar vooral om preventie en het versterken van gemeenschapszin. Gemeenten zetten daarom vaker in op wijkgerichte aanpakken, samenwerking met maatschappelijke organisaties en het vergroten van weerbaarheid. Regionale samenwerking en kennisdeling worden belangrijker om samenhang en effectiviteit te organiseren. Sociale veiligheid ontwikkelt zich daarmee tot een breed maatschappelijk vraagstuk waarin leefomgeving, sociale samenhang en preventie elkaar moeten versterken om inwoners zich veilig, verbonden en gesteund te laten voelen in een snel veranderende samenleving.

Zorg en Veiligheid

De druk op de zorg- en veiligheidsketen neemt toe door een stijgend aantal mensen met verward gedrag en door hulpvragen die vaker meerdere domeinen raken. In onze gemeente en daarbuiten wordt dit zichtbaar in oplopende wachttijden en een keten waarin samenwerking en aanbod niet altijd inzichtelijk of toereikend zijn. Tegelijk geldt vanuit wetgeving een verplichting tot regionale samenwerking, onder meer op het gebied van jeugdbescherming, wat de afhankelijkheid tussen partners verder vergroot. Het duurzaam stoppen van onveiligheid, sterke lokale teams en samenhang tussen zorg, veiligheid en wonen krijgen hierdoor meer gewicht om escalatie te voorkomen. De druk op middelen en de noodzaak om domeinen beter te verbinden, maken dat keuzes over prioriteiten en inzet steeds bepalender worden. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat afwegingen gevolgen hebben voor de mate waarin gemeenten kwetsbare inwoners – en inwoners met een potentieel veiligheidsrisico – tijdig kunnen ondersteunen en hoe veilig en leefbaar de samenleving blijft in een periode van toenemende druk.

Armoede en schulden

Armoede en financiële kwetsbaarheid nemen toe doordat meer huishoudens moeite hebben om mee te komen in een periode van stijgende kosten en toenemende onzekerheid. Net als in andere Brabantse gemeente wordt dit ook in Vught zichtbaar in een groeiende groep inwoners die risico loopt op schulden, terwijl armoede steeds vaker samenhangt met gezondheid, participatie en bestaanszekerheid. Vroegsignalering en het voorkomen van problematische schulden krijgen meer gewicht, mede doordat landelijk wordt gewerkt aan het makkelijker delen van informatie tussen instanties, zoals: UWV, SVB en gemeenten. De koppeling tussen armoede en brede welvaart laat zien dat financiële problemen invloed hebben op welzijn, kansen en het vermogen om actief deel te nemen aan de samenleving. De druk op ondersteuning en sociale voorzieningen neemt toe, vooral voor groepen die kwetsbaar zijn voor economische schommelingen. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over inkomensondersteuning, preventie en samenwerking langdurige gevolgen hebben voor de veerkracht van inwoners en de mate waarin gemeenten perspectief kunnen bieden in een tijd van groeiende financiële onzekerheid.

Participatiewet en inburgering

Gemeenten krijgen een grotere verantwoordelijkheid in het ondersteunen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Participatiewet in Balans biedt meer ruimte voor maatwerk, maar vraagt tegelijkertijd om een aanpak die aansluit bij complexe hulpvragen en langdurige begeleiding. In onze gemeente blijft financiële ondersteuning via verschillende regelingen noodzakelijk voor inwoners die tijdelijk of structureel niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien. Daarnaast blijft inburgering een belangrijke opgave, terwijl het aantal statushouders en de gevolgen van nieuwe wetgeving onzeker zijn. Ook veranderingen in de verblijfsstatus van Oekraïners kunnen invloed hebben op de vraag naar taalonderwijs, begeleiding en huisvesting in Vught. Deze ontwikkelingen bepalen in hoeverre inwoners kunnen meedoen en hoe gemeenten hun wettelijke taken kunnen uitvoeren binnen beperkte middelen. Dit beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over investeringen in participatie, begeleiding en ondersteuning langdurige gevolgen hebben voor het perspectief van inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt.

Onderwijs(huisvesting) en kinderopvang

Onderwijs, kinderopvang en onderwijshuisvesting staan onder druk door landelijke personeelstekorten, een groeiende vraag en veranderende wetgeving. In Brabantse gemeenten, zo ook in Vught, wordt dit zichtbaar in oplopende tekorten in het onderwijs, waardoor meer wordt ingezet op technologie, nieuwe vormen van opleiden en het verlagen van werkdruk. Tegelijk groeit de instroom in speciaal en voortgezet onderwijs, wat de ambitie voor inclusief onderwijs onder spanning zet. De aangekondigde herziening van de wetgeving voor onderwijshuisvesting maakt gemeenten verantwoordelijker voor renovatie en verplicht gezamenlijke meerjarenplannen, wat de noodzaak tot langdurige samenwerking met schoolbesturen vergroot. Vanaf 2029 wordt kinderopvang bijna gratis voor werkende ouders, wat de vraag naar opvang sterk zal laten stijgen, terwijl de sector al onder druk staat. Deze ontwikkelingen beïnvloeden het besluitvormingskader doordat keuzes over voorzieningen, gebouwen en een samenhangende aanpak van onderwijs en opvang langdurige gevolgen hebben voor toegankelijkheid, kwaliteit en toekomstbestendigheid.

Sport en bewegen

Minder dan de helft van de Nederlanders voldoet aan de beweegrichtlijnen, waarbij vooral jongeren minder sporten. In Brabant wordt dit zichtbaar in een groeiende druk op sportaccommodaties door veroudering en ruimtegebrek, terwijl de openbare ruimte voor uitbreiding schaarser wordt. Vught volgt deze trend. Landelijk is een preventieakkoord opgesteld met de ambitie dat in 2040 ten minste 75% van de bevolking aan de beweegrichtlijnen voldoet. Volwassenen sporten en bewegen daarbij vooral individueel, terwijl jeugd dit meestal georganiseerd via sportverenigingen doet. Door verouderde accommodaties en beperkte ruimte voeren verenigingen steeds vaker ledenstops in, waardoor georganiseerde sport minder vanzelfsprekend wordt. De druk op de openbare ruimte neemt toe door onder meer bevolkingsgroei en woningbouw. In 2023 is een actieplan gepresenteerd om te werken aan een beweegvriendelijke leefomgeving en voldoende ruimte voor sport en bewegen. Daarnaast pleiten verschillende sportbonden sinds 2020 voor een sportwet die sporten en bewegen als publieke taak moet vastleggen. Overgewicht komt voor bij meer dan de helft van de volwassenen en bij ongeveer 15% van de kinderen en jongeren, met een stijgende trend onder vooral jeugd. Onvoldoende bewegen is hierbij een belangrijke risicofactor.

Cultuur

Overheden zetten vaak sterker in op het bevorderen van cultuurparticipatie, omdat dit bijdraagt aan ontwikkeling, gezondheid en sociale cohesie. Net als in andere Brabantse gemeenten blijft ook in Vught de gemeente een belangrijke cultuurfinancier en verantwoordelijk voor huisvesting, toegankelijk aanbod en ruimte voor actieve deelname. Landelijke afspraken benadrukken dat cultuur niet alleen een sector is, maar ook een middel binnen bredere opgaven zoals welzijn, onderwijs en leefbaarheid. Tegelijk veranderen de wettelijke kaders. Gemeenten krijgen een zorgplicht voor bibliotheken, waaronder een fysieke vestiging met professioneel personeel en een meerjarenplan vallen. Ook het omroepstelsel wordt herzien door de vorming van streekomroepen, waarbij gemeenten een adviserende rol krijgen. Deze ontwikkelingen vergroten het belang van duidelijke keuzes over investeringen, huisvesting en samenwerking. Dit beïnvloedt het besluitvormingskader doordat afwegingen bepalen hoe cultuur, bibliotheken en media bijdragen aan een inclusieve en leefbare omgeving en hoe inwoners kunnen blijven deelnemen aan cultuur en informatievoorziening.

Maatschappelijk vastgoed

Gemeenten bewegen steeds meer naar strategisch vastgoedmanagement, omdat gebouwen een sleutelrol spelen in het realiseren van maatschappelijke doelen. In Vught en andere Brabantse gemeenten wordt vastgoed niet langer alleen gezien als ondersteunend, maar als een middel om sport, cultuur, onderwijs, welzijn en ontmoeting toegankelijk en toekomstbestendig te houden. Tegelijk stijgen de kosten voor onderhoud, energie en investeringen, terwijl de verwachtingen van inwoners toenemen. De druk op ruimte groeit, waardoor herontwikkeling, clustering en multifunctioneel gebruik belangrijker worden. Accommodaties moeten meerdere functies kunnen dragen en aansluiten bij veranderende behoeften, wat vraagt om integrale afstemming tussen vastgoed, ruimtelijke ontwikkeling en beleidsdomeinen. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over investeringen, prioriteiten en beheer langdurige gevolgen hebben voor financiële houdbaarheid en de mate waarin vastgoed kan bijdragen aan bredere maatschappelijke opgaven.

Verduurzaming maatschappelijke vastgoed

Verduurzaming van maatschappelijk vastgoed wordt een steeds belangrijkere opgave voor gemeenten, omdat nationale en Europese klimaatdoelen vragen om fossielvrije en energiezuinige gebouwen. In Brabant - dus ook in Vught - lopen investeringskosten op door inflatie, schaarste en technische eisen, waardoor spanning ontstaat tussen ambities en financiële haalbaarheid. Dit vergroot het belang van langjarige planning, prioritering en duidelijke bestuurlijke keuzes. De energietransitie wordt bemoeilijkt door netcongestie en beperkingen in de energie-infrastructuur, waardoor aansluitingen en elektrificatie niet altijd mogelijk zijn en alternatieve routes moeten worden verkend. Gemeenten combineren verduurzaming daarom steeds vaker met regulier onderhoud en renovatie om kosten te beperken en desinvestering te voorkomen. Subsidies kunnen hierbij ondersteunen, maar zijn onzeker en tijdelijk, waardoor robuuste financieringsstrategieën noodzakelijk blijven. Omdat gemeentelijk vastgoed een voorbeeldfunctie heeft, wekt zichtbaar investeren verwachtingen bij inwoners en organisaties. Deze

ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over ambities, middelen en tempo langdurige gevolgen hebben voor de toekomstbestendigheid van maatschappelijk vastgoed.

Subsidies en accommodaties

Maatschappelijke voorzieningen staan onder toenemende druk door stijgende kosten, veranderende behoeften en een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers en professionals. In Vught wordt dit zichtbaar in accommodaties die meer functies moeten combineren, terwijl exploitatie en onderhoud complexer worden. Hierdoor groeit de noodzaak om scherper te bepalen welke voorzieningen onze gemeente ondersteunen en welke maatschappelijke effecten Vught daarmee wil bereiken. Steeds meer gemeenten stappen over van aanbodgericht naar impactgericht subsidiebeleid, waarbij bereik, doelgroepen en maatschappelijke waarde centraal staan. De samenhang tussen accommodatiebeleid en subsidiebeleid wordt belangrijker, omdat fysieke plekken en financiële ondersteuning elkaar moeten versterken. Beperkte middelen dwingen tot expliciete keuzes over basisvoorzieningen en prioriteiten. Tegelijk professionaliseert het beheer van accommodaties, met meer aandacht voor duidelijke afspraken, *governance* en realistische verwachtingen van organisaties die afhankelijk zijn van vrijwilligers. Deze ontwikkeling beïnvloedt het besluitvormingskader doordat keuzes over criteria, ondersteuning en prioriteiten langdurige gevolgen hebben voor toegankelijkheid, verdeling van middelen en maatschappelijke impact.

Beleidsalternatieven Sociaal Domein

Duurzame Hulpverlening

Lokale context

Het programma Duurzame Hulpverlening is verbonden aan de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en richt zich op de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team. Deze agenda gaat uit van een bredere beweging binnen het sociaal domein, waarin ondersteuning voor inwoners van alle leeftijden in samenhang wordt georganiseerd. In Vught bestaat een ondersteuningsstructuur waarin jeugd, gezin, onderwijs, zorg, welzijn en bestaanszekerheid elkaar raken, terwijl de onderlinge verbinding en vroegtijdige signalering nog verder kunnen worden versterkt. De huidige werkwijzen binnen Wegwijs+ sluiten niet in alle opzichten aan op integraal en tijdig ondersteunen. Daarnaast is er Vught behoefte aan meer inzicht in de financiële ontwikkelingen binnen het sociaal domein, met name in het jeugddomein, waar kosten en inzet sterk fluctueren. De combinatie van inhoudelijke en financiële ontwikkelingen vraagt om beter zicht op de onderliggende dynamiek en de factoren die de vraag naar ondersteuning beïnvloeden. In deze context staan de lokale ondersteuningsstructuur en het inzicht in kwaliteit, samenhang en kosten centraal.

Beoogd effect

Het programma wil inzicht en sturingsruimte bieden binnen het sociaal domein, binnen wettelijke kaders en met beleidsvrijheid om ondersteuning tijdig en samenhangend te organiseren. Dit biedt ruimte om de huidige werkwijzen en structuren binnen Wegwijs+ aan te passen, zodat deze aansluiten bij de Hervormingsagenda jeugd en de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team.

Beleidsalternatieven

De onderstaande beleidsalternatieven zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kunnen onze beleidsadviseurs/experts u ondersteunen.

Optie A – Continueren

Voortzetten van het programma met focus op analyse, zorgvuldige uitwerking en het ontwikkelen van een Stevig Lokaal Team binnen de bestaande planning en inzet.

Risico	Duiding	Impact
Financieel	Programmakosten kunnen hoger uitvallen door stijgende personeelskosten en latere zichtbaarheid van effecten.	L
Organisatorisch	Het tempo blijft laag door nadruk op zorgvuldigheid, waardoor veranderingen later zichtbaar worden.	M
Maatschappelijk	Verbeteringen in ondersteuning laten langer op zich wachten en de huidige structuur blijft voorlopig bestaan.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Versnellen van het programma door de inzet van extra capaciteit en parallel aan de analyse te starten met pilots of proeftuinen voor de ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team.

Risico	Duiding	Impact
Financieel	Hogere programmakosten door uitbreiding van capaciteit en versnelling van werkzaamheden.	L
Organisatorisch	Combinatie van analyse en implementatie vergroot complexiteit en kan leiden tot onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden.	M
Maatschappelijk	Versneld veranderen kan leiden tot onzekerheid of weerstand bij inwoners, medewerkers en adviesraden.	S

Optie C – Ombuigen/beperken

Beperken van het programma door de analyse te versmallen tot één domein en minder nadruk te leggen op de bouwstenen van het Stevig Lokaal Team.

Risico	Duiding	Impact
Financieel	Lagere kosten op korte termijn, maar onvoldoende inzicht in het totale sociaal domein op langere termijn.	L

Organisatorisch	Verlies van momentum en opgebouwde kennis, waardoor samenhang en draagvlak afnemen.	L
Maatschappelijk	Uitdagingen binnen ondersteuning blijven bestaan en risico op niet-passende interventies neemt toe.	L

Optie D – Alternatief

Stoppen met het programma, waardoor geen onderbouwde keuzes worden gemaakt voor de inrichting van het Stevig Lokaal Team en inzicht in kwaliteit, kosten en effecten ontbreekt.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Gebrek aan inzicht maakt sturing op kosten moeilijk en kan leiden tot oplopende uitgaven.	XL
Organisatorisch	De gemeente voldoet niet aan verplichtingen uit de Hervormingsagenda Jeugd en mist richting voor inrichting van ondersteuning.	L
Maatschappelijk	Ondersteuning blijft versnipperd en samenhang en tijdigheid verbeteren niet, met risico op zwaardere hulpvragen.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Kwartiermaker Programma Duurzame Hulpverlening**
Ondersteunt bij coördinatie en inhoudelijke ontwikkeling van het programma.
- **Data platform architect**
Ondersteunt bij inzicht in gegevens en ontwikkeling van een dataplatform.

Jeugdbeleid

Lokale context

De jeugdketen staat onder druk door een toenemende zorgvraag, wachtlijsten en complexere casuïstiek. Ook worden steeds meer taken bij de gemeente gelegd. In Vught vertaalt zich dit in een meer intensieve en langdurige specialistische jeugdhulp en een taakverzwaring bij Wegwijs+. De kosten voor jeugdhulp nemen jaarlijks fors toe, wat spanning veroorzaakt tussen beschikbare middelen en de wettelijke zorgplicht. Vught zet in op preventie om (specialistische) jeugdhulp te voorkomen (Visie op preventief jeugdbeleid en Regionaal beleidsplan jeugdhulp). De druk op de jeugdketen vraagt om heldere keuzes over inzet, focus, inrichting en samenwerking om zowel toegankelijkheid, als financiële houdbaarheid te waarborgen. Het Programma Duurzame Hulpverlening sluit hierbij aan. Analyse van effectieve bekostiging van preventie en de inrichting van een Stevig Lokaal Team zijn hier onderdeel van. De raad wordt vervolgens gevraagd om richtinggevend keuzes over inrichting, focus, (mate van) inzet en innovatie. Binnen de wettelijke mogelijkheden en beïnvloedingsruimte van de individuele gemeente wordt vanuit de jeugdregio gewerkt aan een beheersbaar zorglandschap met volledige dekking. Regionale samenwerking blijft van belang voor bovenregionale thema's, zoals: de afbouw van Jeugdzorg Plus en de ontwikkeling van kleinschalig verblijf.

Beoogd effect

Inwoners ontvangen tijdige passende ondersteuning en de kosten voor jeugdhulp blijven beheersbaar binnen de wettelijke zorgplicht. Lokale beleidsvrijheid is er rondom de inrichting van preventie en de gemeentelijke toegang tot jeugdhulp.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De toegang tot jeugdhulp blijft ongewijzigd en preventief aanbod blijft gelijk. Regionale samenwerking blijft in de huidige vorm bestaan en aanvragen worden kritisch beoordeeld binnen de nieuwe verordening jeugdhulp.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten voor jeugdhulp stijgen door instroom, inflatie en autonome ontwikkelingen; maatwerk blijft kostenverhogend.	L
Organisatorisch	Capaciteitsdruk bij Wegwijs+ neemt toe doordat regionale taken toenemen; beperkte ruimte voor innovatie.	L
Maatschappelijk	Wachttijden blijven hoog en escalatie naar specialistische hulp blijft optreden totdat fundamentele keuzes zijn gemaakt.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente maakt fundamentele inrichtingskeuzes op basis van de analyse uit Duurzame Hulpverlening. De inzet richt zich op versterking van preventie, vroegsignalering, maatschappelijke steunsystemen, een Stevig Lokaal Team en gerichte afspraken met verwijzers. Inzet met een regionale inkoopstrategie op beheersbaar zorglandschap met volledige dekking in combinatie met financiële beheersbaarheid.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meerjarige investeringen zijn nodig, terwijl effecten pas op langere termijn zichtbaar worden; risico op teleurstelling.	L
Organisatorisch	Veranderopgave vraagt nieuwe expertise, meer capaciteit en aanpassing van rolopvattingen binnen gemeente en Wegwijs+.	L
Maatschappelijk	Hogere verwachtingen van inwoners; kanteling vraagt tijd en goed verwachtingsmanagement.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente beperkt inzet op preventie, versobert voorzieningen en past de nieuwe verordening strikt toe in de toegang. Investeringen in pilots en voorliggende voorzieningen worden stopgezet.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Korte-termijnbesparing kan omslaan in hogere kosten doordat de jeugdhulpvraag op langere termijn stijgt. Preventieve voorzieningen ontbreken dan om instroom te beperken.	L
Organisatorisch	Wegwijs+ verschuift richting indicatiebureau, wat strijdig is met de Hervormingsagenda en leidt tot verlies van expertise. Complexere casussen zorgen voor meer druk op toegang, huisartsen en scholen.	XL
Maatschappelijk	Minder preventie vergroot ongelijkheid en verhoogt instroom in specialistische hulp. Problemen in kwetsbare gezinnen kunnen daardoor sneller verergeren.	XL

Optie D – Alternatief

De inkoop van jeugdhulp wordt beperkt tot de wettelijk verplichte samenwerking voor (hoog)specialistische jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Voor lichtere vormen van jeugdhulp stapt Vught, waar juridisch en qua afspraken mogelijk, uit de jeugdregio Noordoost Brabant. Deze ondersteuning wordt lokaal of sub-regionaal georganiseerd met een beperkte groep aanbieders en langdurige contracten. Dit sluit aan bij de inrichting van een *Stevig Lokaal Team* binnen het *Programma Duurzame Hulpverlening*, maar verdient nog wel aandacht.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Uittreding kan kosten veroorzaken en vraagt extra inzet voor accounthouderschap en contractmanagement. Door het kleine verzorgingsgebied blijven de kosten per inwoner relatief hoog en landelijke ontwikkelingen kunnen financiële effecten hebben.	XL
Organisatorisch	Uittreding is niet op korte termijn te realiseren en in de opstartfase kan beperkt zicht ontstaan op een volledig dekkend zorglandschap. Het loskoppelen van de regio vergroot de organisatorische (en bestuurlijke) kwetsbaarheid en vraagt extra inzet (inhuur) voor inkoop, contractering en kwaliteitstoetsing.	XL
Maatschappelijk	Minder variatie in het aanbod kan tijdelijk gevolgen hebben voor de beschikbaarheid van specifieke vormen van ondersteuning. Hierdoor kan tijdelijk niet volledig aan de wettelijke taak worden voldaan.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseurs Jeugd**
Geven strategische duiding van landelijke en regionale kaders en bewaken samenhang in jeugdbeleid.
- **Coördinator Jeugd**
Biedt inzicht in toegang, wachttijden en casuïstiek en benoemt knelpunten en verbeterkansen.
- **Kwartiermaker programma duurzame hulpverlening**
Verantwoordelijk voor ontwikkeling van het programma Duurzame Hulpverlening.
- **Kwaliteitsmedewerker Jeugd**
Ondersteunt consultants, bewaakt kwaliteit, ontwikkelt werkprocessen en onderhoudt contacten met aanbieders.

Landelijke en regionale opgaven jeugdketen

Lokale context

De jeugdhulpketen wordt beïnvloed door verschillende ontwikkelingen, waaronder de regionale herijking van Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties, de ontwikkeling van kleinschalige voorzieningen, de landelijke opgave voor Stevige Lokale Teams, het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, de Wet beschikbaarheid jeugdzorg en de aanwezigheid van wachtlijsten. Daarnaast spelen regionale ketenaanpakken, de implementatie van methodieken en arbeidsmarktkrapte een rol. Deze factoren leiden tot een toenemende druk op capaciteit en beperken de mogelijkheden om maatschappelijke opgaven tijdig op te pakken. Tegelijkertijd vraagt de Hervormingsagenda om versterking van samenwerking, meer systeemgericht werken en een stevige lokale uitvoeringsbasis. Voor Vught raakt dit keuzes over inrichting, prioriteiten en tempo van implementatie. Zowel binnen wettelijke kaders, als binnen regionale afspraken. Binnen het programma Duurzame Hulpverlening wordt gewerkt aan een analyse van deze opgaven, waaronder de inrichting van een toekomstbestendige werkwijze en de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team. De gemeenteraad wordt hierbij geïnformeerd over de keuzes over inrichting, focus, inzet en innovatie.

Beoogd effect

De gemeente is toegerust op landelijke en regionale jeugdhulpopgaven en voert wettelijke taken uit binnen beschikbare capaciteit en beleidsvrijheid. Beleidsvrijheid bestaat vooral bij inrichtingskeuzes zoals de toegang, maar Vught moet zich ook verhouden tot regionale samenwerking en wettelijke verplichtingen rondom hoog specialistische jeugdhulp.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De huidige werkwijze blijft in stand. Dit betekent een hoge werkdruk bij Wegwijs+ met beperkte ruimte voor brede analyse, preventieve oplossingen en doorontwikkeling, terwijl regionale taken blijven toenemen. Hierdoor blijft het nodig om lokaal prioriteiten te stellen in het tempo van implementatie van landelijke en regionale opgaven. Zonder fundamentele keuzes vanuit Duurzame Hulpverlening verandert deze situatie niet.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten stijgen door verschuiving naar zwaardere hulp en onvoldoende benutting van vroegsignalering en lichte ondersteuning. Contractpartners kunnen hogere tarieven vragen door complexiteit en wachttijden, waardoor minder ruimte ontstaat voor preventie.	XL
Organisatorisch	Werkdruk en overbelasting vergroten risico op verzuim en verloop, wat continuïteit en expertise onder druk zet. Beperkte ruimte voor reflectie leidt tot kwaliteitsverlies en een reactieve werkwijze; samenwerking met ketenpartners verslechtert en toezicht kan kritischer worden.	L
Maatschappelijk	Inwoners worden minder dichtbij huis en minder vroegtijdig geholpen, wat leidt tot meer instroom in specialistische hulp. Partners zoals scholen en huisartsen worden belast met taken die niet tot hun kerntaak behoren.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De inzet richt zich op het vergroten van zelfredzaamheid en samenredzaamheid, met nadruk op de meest kwetsbare inwoners. De gemeente en de jeugdregio Noordoost Brabant maken hiervoor fundamentele keuzes, waaronder stevige prioritering van regionale projecten. Vught bepaalt welke expertise en inzet lokaal beschikbaar moet zijn en wat (sub)regionaal wordt georganiseerd. Dit sluit aan bij de landelijke opgave Stevige Lokale Teams en het Programma Duurzame Hulpverlening.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meerjarige investeringen in een stevig lokaal team kunnen op termijn leiden tot stabilisering of daling van kosten door minder escalatie en effectievere trajecten. Op korte termijn ontstaat financiële druk doordat oude en nieuwe werkwijzen tijdelijk naast elkaar bestaan en effecten niet direct zichtbaar zijn.	L
Organisatorisch	Implementatie vraagt extra ambtelijke capaciteit, een andere manier van sturen op maatschappelijk resultaat en een aangepaste rolopvatting van bestuur en organisatie met zich mee. Mogelijk is aanvullende expertise nodig bij Wegwijs+ en ontstaat veranderdruk bij medewerkers.	L
Maatschappelijk	De kanteling vraagt tijd en duidelijke communicatie. Verwachtingen van inwoners kunnen hoog zijn. Door normalisering, netwerkversterking en betere samenwerking met partners wordt de aanpak toekomstbestendiger.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De ruimte om lokaal om te buigen of te beperken is beperkt, omdat veel opgaven landelijk verplicht zijn en Vught als kleine gemeente geen bepalende stem heeft in de regio. Mogelijkheden liggen in het beperken tot wettelijk verplichte interventies en het uitvoeren van alleen (beperkt) werkzame onderdelen. Expertise kan verschuiven naar regionale partijen in plaats van lokaal bij Wegwijs+.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Financieel effect is beperkt; risico blijft dat kosten stijgen door onvoldoende preventie en escalatie. Toenemende problematiek kan kosten verder verhogen.	M
Organisatorisch	Samenwerking met partners komt onder druk te staan en expertise versnipperd. Medewerkers kunnen hun werk minder goed uitvoeren, wat leidt tot ontevreden inwoners en medewerkers.	M
Maatschappelijk	Inwoners worden minder goed geholpen en ervaren meer afstand tot de gemeente. Problematieken kunnen toenemen.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseurs Jeugd**
Geven strategische duiding van landelijke en regionale kaders en bewaken samenhang in jeugdbeleid.
- **Coördinator Jeugd**
Biedt inzicht in toegang, wachttijden, casuïstiek en knelpunten in de uitvoering.
- **Kwartiermaker programma duurzame hulpverlening**
Verantwoordelijk voor ontwikkeling van het programma Duurzame Hulpverlening.
- **Kwaliteitsmedewerker Jeugd**
Ondersteunt consultants, bewaakt kwaliteit en ontwikkelt werkprocessen.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Lokale context

De Wmo staat zowel regionaal, als lokaal onder druk door een toenemende vraag naar ondersteuning. Oorzaken zijn vergrijzing, eenzaamheid, langer thuis wonen, woonkrapte en instroom vanuit andere domeinen zoals jeugd en GGZ. Daarnaast nemen complexe casuïstiek en wachttijden toe bij zorgaanbieders en leveranciers. Ook leiden strengere indicaties binnen de Wlz, Zvw en GGZ tot meer beroep op de Wmo. Deze ontwikkelingen zorgen voor hogere kosten in indicatiestelling en uitvoering, terwijl het aanbod niet altijd toereikend is. Tegelijkertijd zijn de financiële kaders beperkt en ontstaat spanning tussen de wettelijke zorgplicht en beschikbare middelen. Het college werkt aan een toekomstbestendige koers via het programma Duurzame Hulpverlening. Dit programma onderzoekt de effectiviteit van interventies en mogelijke aanpassingen in de inrichting van de Wmo, gericht op doelmatige inzet van middelen. Binnen de wettelijke mogelijkheden en beïnvloedingsruimte die we als individuele gemeente hebben, werken we vanuit de regio Wmo met de inkoop aan een beheersbaar zorglandschap met volledige dekking. De raad wordt op basis van deze inzichten geïnformeerd over keuzes rond richting, omvang en focus van ondersteuning. De druk op toegankelijke, uitvoerbare en betaalbare ondersteuning neemt toe, mede door structurele druk op zorg, personeel en middelen.

Beoogd effect

De Wmo blijft financieel beheersbaar en inwoners ontvangen tijdige, passende ondersteuning volgens de wettelijke zorgplicht om zo lang mogelijk thuis te kunnen wonen.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De bestaande toegang tot de Wmo blijft ongewijzigd. De regionale samenwerking wordt voortgezet en preventieve inzet blijft op het huidige niveau. De gemeente blijft de wettelijke zorgplicht uitvoeren en beoordeelt aanvragen kritisch. Een nieuwe verordening Wmo vanaf 2026 biedt aanvullende kaders.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten stijgen door instroom, tarieven en scheiden van wonen en zorg, waarbij toekomstige landelijke wijzigingen onzekerheid geven.	L
Organisatorisch	De huidige situatie blijft bestaan totdat nieuwe keuzes worden gemaakt, wat leidt tot beperkte ontwikkeling van het lokale team.	M
Maatschappelijk	Ondersteuning blijft gelijk, maar individuele begeleiding blijft veel voorkomen, waardoor kosten structureel hoog blijven.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente werkt programmatisch via Duurzame Hulpverlening met inzet op een Stevig Lokaal Team, meer (zelf) hulp te bieden, vergroten van aanwezigheid in wijken, expertise erbij halen, bredere kijk op casuïstiek en intensievere samenwerking tussen Jeugd en Wmo. Inzet met een regionale inkoopstrategie op beheersbaar zorglandschap met volledige dekking in combinatie met financiële beheersbaarheid.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meerjarige investering in preventie en algemene voorzieningen, met mogelijk pas op langere termijn zichtbare effecten.	L
Organisatorisch	De verandering vraagt extra capaciteit, nieuwe expertise en aanpassing van werkprocessen binnen Wegwijs+.	M
Maatschappelijk	Een inhoudelijke kanteling vraagt tijd; effecten zijn niet direct zichtbaar en kunnen tot teleurstelling leiden.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente beperkt de inzet door te versoberen in algemene voorzieningen en preventie. Wegwijs+ past de nieuwe verordening strikt toe. Er wordt niet geïnvesteerd in nieuwe initiatieven of pilots.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
---------------	----------------	---------------

Financieel	Korte-termijnbesparing leidt mogelijk tot hogere kosten door wegvallen van voorliggende voorzieningen.	M
Organisatorisch	Strikte toepassing vermindert de effectiviteit van het lokale team en leidt tot verlies van expertise.	L
Maatschappelijk	Meer individualisering en minder effectieve ondersteuning door het ontbreken van collectieve oplossingen.	XL

Optie D – Alternatief

De gemeente richt de Wmo anders in door binnen bestaande wettelijke kaders de inzichten uit Duurzame Hulpverlening te gebruiken voor herordening van toegang, inzet, samenwerking en prioritering, zonder opschaling of versoering.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Verdeling van middelen kan verschuiven, afhankelijk van nieuwe prioriteiten die binnen de huidige kaders worden gekozen.	M
Organisatorisch	Herordening vraagt afstemming en aanpassing van rollen binnen het lokale team en samenwerking met partners.	M
Maatschappelijk	Veranderde focus kan verwachtingen van inwoners beïnvloeden en tijd vragen voordat nieuwe werkwijzen zichtbaar resultaat geven.	S

Optie E – Inkoop alternatief

De inkoop van lichte Wmo-voorzieningen (zoals vervoer, hulpmiddelen, huishoudelijke hulp en woonaanpassingen) wordt in deze optie beperkt tot de wettelijk verplichte samenwerkingen. Voor zover juridisch en qua afspraken mogelijk, stapt Vught uit (boven)regionale verbanden voor deze lichtere ondersteuning. De voorzieningen worden vervolgens lokaal, of met buurgemeenten (sub-regionaal), georganiseerd met een beperkte groep leveranciers en langdurige contracten voor continuïteit. Dit sluit aan bij de inrichting van een *Stevig Lokaal Team* binnen het *Programma Duurzame Hulpverlening*.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Uittreding kan kosten veroorzaken en vraagt extra overhead voor accounthouderschap en contractmanagement. Door het kleinere verzorgingsgebied zijn de kosten per inwoner relatief hoog en landelijke ontwikkelingen zorgen voor financiële onzekerheid.	XL
Organisatorisch	Uittreding is niet op korte termijn te realiseren en in de opstartfase kan beperkt zicht ontstaan op een dekkend aanbod. Het loskoppelen van de regio vergroot de organisatorische (en bestuurlijke) kwetsbaarheid en vraagt extra inzet (inhuur) voor inkoop, contractering en kwaliteitstoetsing.	XL
Maatschappelijk	Minder variatie in het aanbod kan tijdelijk gevolgen hebben voor de beschikbaarheid van specifieke ondersteuning. Hierdoor kan tijdelijk niet volledig aan de wettelijke taak worden voldaan.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Wmo**
Biedt strategische duiding van landelijke en regionale kaders en bewaakt samenhang in beleid.
- **Coördinator Wmo**
Geeft inzicht in de dagelijkse praktijk van toegang en uitvoeringsknelpunten.
- **Kwartiermaker programma duurzame hulpverlening**
Verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het programma Duurzame Hulpverlening.
- **Kwaliteitsmedewerker Wmo**
Ondersteunt consultants, bewaakt kwaliteit, ontwikkelt werkprocessen en onderhoudt contacten.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Lokale context

Sinds 2020 werkt Vught samen met gemeenten in de regio Meierij en Bommelerwaard aan de transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De regio maakt hierbij de beweging van grootschalige opvang en intramurale zorg naar kleinschalige woonvormen, regionale spreiding, ambulante ondersteuning en een zachte landing in wijken en dorpen. Het Rijk heeft de doordecentralisatie al eerder aangekondigd, maar een formeel besluit blijft uit. In de regio is desondanks gestart met de uitvoering en zijn de eerste stappen gezet richting een nieuwe inrichting van ondersteuning en opvang. De afgelopen jaren lag de focus op het ontwikkelen van basisvoorzieningen, zoals goede financiële basis, passende ondersteuning, waardevolle daginvulling en een leefomgeving die aansluit bij de behoeften van de doelgroep. Deze basis vormt het fundament voor verdere stappen. De komende jaren verschuift de aandacht naar de realisatie van woonvoorzieningen binnen Vught. Doel is om de regionale afspraken waar te maken en inwoners met een ondersteuningsvraag passende woonplekken te bieden. De combinatie van regionale samenwerking, veranderende landelijke kaders en lokale opgaven vergroot de druk op deze ontwikkeling.

Beoogd effect

Vught voldoet aan de wettelijke verantwoordelijkheid vanuit de Wmo om voldoende passende woonvoorzieningen te realiseren voor de doelgroep, zodat inwoners beschermd kunnen wonen binnen de gemeente.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kunnen onze beleidsadviseurs/experts u ondersteunen.

Optie A – Continueren

De regionale samenwerking en gezamenlijke opdracht tot doordecentralisatie blijven gehandhaafd. Voor Vught is het lokaal uitvoeringsprogramma *Thuis in de Wijk Vught 2026–2027* leidend voor de ontwikkeling en inrichting van basis- en woonvoorzieningen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Voortzetting van bestaande afspraken heeft geen negatieve financiële consequenties voor de gemeente Vught. We blijven extra middelen vanuit de centrumgemeente 's-Hertogenbosch ontvangen.	S
Organisatorisch	Uitvoering vraagt blijvende inzet op afstemming tussen regio en lokale uitvoering.	S
Maatschappelijk	Tempo van realisatie kan achterblijven bij verwachtingen van inwoners en partners.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Preventie en vroegsignalering worden opgeschaald. Nieuwe werkwijzen worden ingevoerd en samenwerking met wijkteams, politie en woningstichting wordt intensiever. De inzet richt zich op het beperken van dakloosheid en het verminderen van beroep op beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra inzet op preventie en samenwerking vraagt aanvullende middelen.	M
Organisatorisch	Nieuwe werkwijzen en intensievere samenwerking vragen meer capaciteit en afstemming.	M
Maatschappelijk	Hogere verwachtingen kunnen ontstaan terwijl realisatie van woonvoorzieningen niet versnelt.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De regionale afspraken over doordecentralisatie worden beëindigd en preventieve maatregelen en vroeg signalering worden stopgezet.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
---------------	----------------	---------------

Financieel	Mogelijke besparing op korte termijn, maar risico op hogere kosten door toename van opvang en zorg.	L
Organisatorisch	Wegvallen van regionale afspraken leidt tot minder samenhang en meer druk op lokale uitvoering.	XL
Maatschappelijk	Grotere kans op dakloosheid en minder passende ondersteuning voor inwoners.	M

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (Wmo zwaar)**
Ondersteuning bij regionale ontwikkeling, lokale vertaling en bewaken van integraliteit.
- **Coördinator Wmo**
- Ondersteuning bij uitvoering en afstemming binnen de Wmo.
- **Beleidsadviseur Wmo licht, Zorg en Veiligheid**
- Ondersteuning bij beleid en uitvoering op het snijvlak van Wmo en veiligheid.

Mantelzorgondersteuning

Lokale context

In Vught neemt de druk op mantelzorgers toe door vergrijzing en ontwikkelingen in de zorg. Het aantal beschikbare mantelzorgers per hulpbehoevende naaste daalt, waardoor de kans op overbelasting groter wordt. Deze ontwikkelingen vormen de achtergrond van de notitie Zorgen voor elkaar 2024–2027, waarin aandacht wordt besteed aan ondersteuning en waardering van mantelzorgers. Onderdeel hiervan is de pilot individuele mantelzorgondersteuning, die loopt tot en met 2026 en in dat jaar wordt geëvalueerd. De samenwerking met externe partijen vindt plaats binnen het Netwerk Mantelzorgondersteuning Vught. De ontwikkelingen laten zien dat de lokale ondersteuningsstructuur onder druk staat en dat tijdige ondersteuning een rol speelt in het voorkomen van overbelasting. In deze context gaat het om de vindbaarheid en toegankelijkheid van ondersteuning, de draagkracht van mantelzorgers en de relatie tussen tekorten in informele zorg en zwaardere zorgvragen.

Beoogd effect

Mantelzorgers worden volgens de wettelijke taak van de Wmo ondersteund en gewaardeerd. De gemeente heeft beleidsruimte in de wijze waarop dit gebeurt. Het doel is dat mantelzorgers ondersteuning kunnen vinden, overbelasting wordt voorkomen en zij in staat blijven zorg te bieden aan hun naasten.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De pilot individuele mantelzorgondersteuning onder de vlag van Wegwijs+ vanaf 2027 voortzetten en de uitvoering van de mantelzorgnotitie continueren.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kleine investering nodig vanaf 2027; continuering van de pilot is niet volledig begroot.	M
Organisatorisch	Evaluatie in 2026 bepaalt of de inzet voldoende is; risico op wachttijden bij toenemende vraag.	M
Maatschappelijk	Voorkomen van overbelasting blijft afhankelijk van tijdige ondersteuning voor mantelzorgers en hun naasten.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Opschalen van individuele mantelzorgondersteuning binnen Wegwijs+ en aanbieden van respijtzorg om zwaar belaste mantelzorgers te ontlasten.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra kosten afhankelijk van de mate van opschaling; mogelijke besparing door minder overbelasting op langere termijn.	L
Organisatorisch	Meer capaciteit nodig; uitbreiding stelt extra eisen aan uitvoering en samenwerking.	L
Maatschappelijk	Meer mantelzorgers bereikt; verbetering van toegankelijkheid en samenwerking, maar hogere verwachtingen kunnen ontstaan.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De pilot individuele mantelzorgondersteuning niet voortzetten vanaf 2027.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Mogelijke besparing afhankelijk van alternatieve organisatievormen voor ondersteuning.	S
Organisatorisch	Herstructurering of externe organisatie nodig; risico op verlies van expertise terwijl mantelzorgondersteuning wettelijk verplicht blijft.	M
Maatschappelijk	Grotere kans op overbelasting van mantelzorgers met gevolgen voor henzelf en hun naasten.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur Meedoen**
Ondersteunt op mantelzorgondersteuning en samenwerking met partners.
- **Projectleider Wegwijs+**
Ondersteunt op de uitvoering van mantelzorgondersteuning en afstemming met partners.
- **Individuele mantelzorgondersteuner**
Ondersteunt op individuele mantelzorgondersteuning.

Participatiewet

Lokale context

In Vught heeft de krappe arbeidsmarkt geleid tot meer mogelijkheden voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het aantal inwoners dat gebruikmaakt van bijstand blijft lastig te voorspellen, onder meer door schommelingen in de arbeidsmarkt en de instroom van statushouders. Er bestaat onzekerheid over het toekomstige aantal statushouders, omdat landelijke besluitvorming over de Spreidingswet, taakstellingen en huisvesting nog niet is afgerond. Vught ondersteunt statushouders door hen zo snel mogelijk richting werk te begeleiden, in combinatie met de inburgering. Tegelijkertijd is een lichte stijging zichtbaar van (jonge) bijstandsgerechtigden, vooral jongeren met multiproblematiek. De gemeente onderhoudt goede contacten met lokale werkgevers bij het vinden van passende banen. WSD is de preferente partner voor re-integratie en begeleidt werken wanneer regulier werk nog niet haalbaar is, en de regionale koers van WSD wordt herijkt. Deze ontwikkelingen zetten druk op de ondersteuning, terwijl instroom en uitstroom op de arbeidsmarkt onzeker blijven. In deze context ligt de focus op effectieve begeleiding, ondersteuning van kwetsbare groepen en het omgaan met veranderende instroom.

Beoogd effect

De gemeente heeft een wettelijke taak vanuit de Participatiewet om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te begeleiden. Daarnaast is er een verplichting om inwoners financieel te ondersteunen via Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz, en om inburgering aan te bieden. Het doel is dat inwoners naar vermogen deelnemen en zo zelfstandig mogelijk zijn, binnen beperkte beleidsruimte en met inzet van maatwerk.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De intensieve inzet op re-integratie en inburgering voortzetten, inclusief de samenwerking met WSD en lokale werkgevers. Maatwerk blijft leidend en instroom wordt zo veel mogelijk voorkomen door inwoners vroegtijdig richting werk te begeleiden.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Behoud van positief BUIG-resultaat is afhankelijk van een relatief laag aantal uitkeringen.	S
Organisatorisch	Mogelijke toename van (jonge) bijstandsgerechtigden verhoogt druk op capaciteit, vooral bij inburgering.	M
Maatschappelijk	Werk draagt bij aan zelfredzaamheid, maar blijvende inzet is nodig om overbelasting van ondersteuning te voorkomen.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De huidige inzet voortzetten met extra aandacht voor kwetsbare jongeren in de bijstand om verdere groei binnen deze groep te beperken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra inzet en maatwerktrajecten leiden tot hogere kosten.	M
Organisatorisch	Meer capaciteit en intensieve samenwerking nodig, vooral voor jongeren die eerder al in beeld waren.	L
Maatschappelijk	Meer ondersteuning vergroot kans op participatie en zelfredzaamheid maar vraagt blijvende inzet van partners.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Minder intensief inzetten op re-integratie en inburgering, door alleen te investeren in inwoners met kans op uitstroom op korte termijn. Trajecten voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt worden niet ingezet.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Korte-termijnbesparing, maar kans op langere uitkeringsduur en druk op BUIG-resultaat.	M
Organisatorisch	Minder activering leidt tot minder zicht op kwetsbare inwoners en mogelijk grotere afstand tot werk.	M

Maatschappelijk	Risico op meer langdurige bijstand en hogere druk op andere vormen van ondersteuning.	L
-----------------	---	---

Optie D – Alternatief

Een alternatieve aanpak is het ontwikkelen van een geïntegreerd lokaal model waarin werk, re-integratie, inburgering en toeleiding naar ondersteuning via één herkenbaar toegangspunt worden georganiseerd. De samenwerking met WSD, maatschappelijke partners en lokale werkgevers wordt gebundeld in een gezamenlijke uitvoeringslijn. De nadruk ligt op een eenduidige werkwijze, meer voorspelbaarheid in processen en een beter afgestemde ondersteuning voor groepen met uiteenlopende afstanden tot de arbeidsmarkt. Deze aanpak richt zich op het verbeteren van doorstroom, het versterken van samenwerking en het verminderen van versnippering in uitvoering en contactmomenten.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten afhankelijk van benodigde inrichting, systemen en inzet van partners; investeringen kunnen noodzakelijk zijn.	M
Organisatorisch	Aanpassing van rollen, samenwerking en coördinatie; mogelijk overgang naar nieuwe werkstructuren.	L
Maatschappelijk	Meer duidelijkheid voor inwoners mogelijk, maar overgang kan tijdelijk leiden tot verwarring of wisselende toegankelijkheid.	M

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Werk en Inkomen**
Ondersteunt op inburgering, statushouders, laaggeletterdheid en Participatiewet.
- **Coördinator Werk en Inkomen**
Ondersteunt op uitvoering Participatiewet, re-integratie en inburgering.
- **Kwaliteitsmedewerker Werk en Inkomen**
Ondersteunt op uitvoering Participatiewet en re-integratie.
- **Kwaliteitsmedewerker Wmo**
Ondersteunt op de uitvoering van inburgering.

Zorg en Veiligheid

Lokale context

Zorg en veiligheid in Vught worden beïnvloed door complexere casuïstiek, waaronder mentale problematiek, licht verstandelijke beperkingen, verslaving, dakloosheid, huiselijk geweld, kindermishandeling, femicide en suicide. Regionale partners zoals Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en gecertificeerde instellingen hebben te maken met oplopende wachttijden. Het beschikbare aanbod is niet altijd inzichtelijk of toereikend voor het duurzaam stoppen van onveiligheid, bijvoorbeeld bij plegers, vrouwenopvang of systeemgerichte en trauma-sensitieve ondersteuning. Deze ontwikkelingen hangen samen met capaciteit, expertise en nauwere samenwerking binnen de regio Noordost-Brabant, onder meer binnen de aanpak Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (ViA). Tegelijkertijd zijn de financiële kaders krap en bestaat er spanning tussen wettelijke zorgplichten en beschikbare middelen. Binnen het programma Duurzame Hulpverlening wordt gewerkt aan het effectief inzetten van middelen en interventies in relatie tot maatschappelijke baten. In deze context gaat het om een toekomstbestendige koers die inwoners met complexe veiligheids- en zorgvragen passende ondersteuning biedt.

Beoogd effect

De gemeente heeft wettelijke verantwoordelijkheden binnen Wmo, Wvz en de Wet beschikbaarheid jeugdzorg. Het doel is dat inwoners met verward of risicovol gedrag tijdig passende zorg ontvangen en dat samenwerking in de veiligheidsketen effectief is. Vanuit de aanpak ViA wordt gewerkt aan uniforme afspraken en inzet van expertise van regionale partners. Binnen de beleidsruimte bepaalt de gemeente hoe rollen, inzet en samenwerking worden ingericht.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kunnen onze beleidsadviseurs/experts u ondersteunen.

Optie A – Continueren

De huidige aanpak voortzetten binnen het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, inclusief de doorontwikkeling van lokale teams, verdere implementatie van ViA binnen het programma Duurzame Hulpverlening en het uitwerken van een lokaal integraal uitvoeringsprogramma. In Vught is een basis aanwezig, binnen bestaande structuren.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten stijgen door complexere casuïstiek en wachtlijsten bij regionale partners.	M
Organisatorisch	Toenemende capaciteitsdruk bij Wegwijs+ en beperkte beschikbaarheid van specialistische rollen.	L
Maatschappelijk	Kans op escalatie naar zwaardere interventies zolang doorontwikkeling beperkt blijft.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De aanpak ViA en de doorontwikkeling van lokale teams volledig integreren in het programma Duurzame Hulpverlening. Hierbij wordt structureel geïnvesteerd in capaciteit, expertise, samenwerking en aanvullende interventies.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meerjarige investering nodig; effecten op afname zwaardere zorg worden pas later zichtbaar.	M
Organisatorisch	Extra inzet vereist voor implementatie; specialistische en regionale expertise noodzakelijk.	L
Maatschappelijk	Kanteling vraagt aanpassing in werkwijze en extra inzet op inwoners met veiligheidsrisico's.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Alleen invulling geven aan de wettelijke zorgplicht en expertise en uitvoering van veiligheidstaken onderbrengen bij de centrumgemeente. Regionale samenwerking wordt beperkt tot het minimum.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kortetermijnbesparing, maar grotere kosten op termijn door ontbreken van samenhang en passend aanbod.	L
Organisatorisch	Onvoldoende interne expertise en capaciteit; geen uniforme afspraken met regionale partners.	L
Maatschappelijk	Grotere kans op geweld, onveiligheid en escalaties; zwaardere inzet van hulp en handhaving.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Wmo licht, Zorg en Veiligheid**
Ondersteunt op landelijke en regionale kaders, samenhang, inkoop en preventie.
- **Beleidsadviseur Jeugd**
Ondersteunt op beleidsontwikkeling, regionale samenwerking en preventieve inzet.
- **Coördinator Jeugd**
Ondersteunt op toegang, wachttijden en casuïstiek binnen zorg en veiligheid.
- **Kwartiermaker programma Duurzame Hulpverlening**
Ondersteunt op de ontwikkeling en inrichting van het programma Duurzame Hulpverlening.

Sociale veiligheid

Lokale context

Sociale veiligheid gaat steeds meer over vertrouwen, verbondenheid en bescherming in het dagelijks leven. Gemeenten zien dat dit nauw samenhangt met de inrichting van buurten, de kwaliteit van voorzieningen en de mate waarin inwoners elkaar kennen en ondersteunen. In Vught is dat niet anders. Polarisatie rond maatschappelijke thema's kan spanningen vergroten en het gevoel van veiligheid in wijken en publieke ruimtes onder druk zetten. Ook eenzaamheid en kleine sociale netwerken maken inwoners kwetsbaarder. Sociale veiligheid hangt niet alleen samen met handhaving, maar ook met preventie en gemeenschapszin. Gemeenten zetten daarom vaker in op wijkgerichte aanpakken, samenwerking met maatschappelijke organisaties en het vergroten van weerbaarheid. Regionale samenwerking en kennisdeling krijgen meer aandacht in relatie tot capaciteit en effectiviteit. Dat vraagt van de raad om afwegingen over hoe leefomgeving, sociale samenhang en preventie elkaar kunnen versterken, zodat inwoners zich veilig, verbonden en gesteund blijven voelen in een snel veranderende samenleving.

Beoogd effect

Het doel is het versterken van sociale veiligheid binnen wettelijke kaders door preventie, leefbaarheid en sociale samenhang te ondersteunen. De raad heeft beleidsvrijheid in de mate van inzet, prioritering en samenwerking.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De gemeente zet de huidige wijkgerichte aanpak voort en werkt samen met maatschappelijke partners aan het versterken van sociale veiligheid. De focus ligt op bestaande preventieve activiteiten en ondersteuning van lokale netwerken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten blijven stabiel, maar beperkte middelen kunnen verbetering van leefbaarheid vertragen.	S
Organisatorisch	Huidige capaciteit kan onder druk komen bij toenemende vraag naar ondersteuning.	M
Maatschappelijk	Spanningen of polarisatie kunnen toenemen wanneer inzet niet meegroeit met ontwikkelingen.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente investeert extra in sociale veiligheid door uitbreiding van wijkgerichte inzet, versterking van netwerken en intensievere samenwerking met maatschappelijke organisaties.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra middelen zijn nodig voor uitbreiding van capaciteit en programma's.	M
Organisatorisch	Meer inzet vraagt duidelijke sturing en afstemming tussen teams en partners.	M
Maatschappelijk	Hogere verwachtingen kunnen ontstaan over zichtbare resultaten in wijken.	S

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente beperkt de inzet tot het strikt noodzakelijke binnen wettelijke kaders. Preventieve activiteiten worden verminderd en samenwerking wordt teruggebracht.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere kosten, maar risico op hogere uitgaven bij escalaties of incidenten.	S
Organisatorisch	Minder inzet kan leiden tot afname van lokale netwerken en minder zicht op signalen.	M

Maatschappelijk	Verminderde sociale samenhang kan leiden tot meer gevoelens van onveiligheid.	L
-----------------	---	---

Optie D – Alternatief

De gemeente kiest voor regionale bundeling van sociale veiligheidsprogramma's, waarbij expertise, capaciteit en interventies gezamenlijk worden georganiseerd.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kostenverdeling hangt af van regionale afspraken en kan variëren.	M
Organisatorisch	Governance en afstemming worden complexer door regionale samenwerking.	M
Maatschappelijk	Regionale keuzes kunnen lokaal minder goed aansluiten op wijkbehoeften.	S

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Strategisch adviseur openbare orde en veiligheid**
Ondersteunt bij strategische duiding van sociale veiligheid en regionale kaders.
- **Adviseur leefbaarheid en wijkontwikkeling**
Ondersteunt bij wijkgerichte aanpak, preventie en samenwerking met maatschappelijke partners.

Armoede en Schulden

Lokale context

Het huidige armoede- en schuldenbeleid loopt tot en met 2027 en richt zich op de drie V's: het Versterken van inwoners, het Vereenvoudigen van regelingen en het vergroten van wederzijds Vertrouwen. Deze aanpak wordt lokaal ondersteund door het Kernteam Bestaanszekerheid, waarin organisaties samenwerken die inwoners met een laag inkomen ondersteunen. Vroegsignalering heeft een vaste plek in de werkwijze en helpt om betalingsachterstanden snel op te merken. Via de Warme Overdracht worden inwoners snel naar passende ondersteuning geleid. De komende jaren blijft bestaanszekerheid een belangrijk thema door stijgende kosten van levensonderhoud en toenemende druk op huishoudens met lage inkomens. De inzet op vroegsignalering en samenwerking met partners blijven onderdeel van de werkwijze om problemen vroeg te herkennen en inwoners tijdig te bereiken. Tegelijkertijd vraagt de uitvoering van minimaregelingen, schuldhulpverlening en vroegsignalering om duidelijke keuzes over inzet, toegankelijkheid en ondersteuning. De wettelijke verplichtingen voor schuldhulpverlening en vroegsignalering bepalen een deel van de kaders, terwijl er lokaal ruimte is om minimaregelingen vorm te geven. Deze combinatie van wettelijke taken, lokale beleidsvrijheid en maatschappelijke ontwikkelingen bepaalt de context voor de komende jaren.

Beoogd effect

Vught voert de wettelijke taken voor Participatiewet, schuldhulpverlening en vroegsignalering uit binnen de geldende kaders en met ruimte voor lokale beleidsvrijheid bij minimaregelingen, zodat inwoners met een laag inkomen kunnen meedoen en problematische schulden worden voorkomen.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Het bestaande armoede- en schuldenbeleid wordt voortgezet. De samenwerking met maatschappelijke partners blijft centraal staan en de drie V's blijven leidend. De bekendheid van regelingen wordt vergroot binnen de huidige kaders. Vroegsignalering wordt verder ontwikkeld binnen het bestaande beleid en onderdelen van de basisdienstverlening worden ingevoerd waar dit past. Het schuldhulpverleningsbeleid wordt opnieuw vastgesteld voor 2028. Er wordt gekeken naar een oplossing voor de bekostiging van het zwemonderwijs.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten stijgen door indexatie en toenemend gebruik van regelingen en schuldhulpverlening. Een oplossing op het gebied van de bekostiging van het zwemonderwijs vraagt een mogelijk langdurige investering.	L
Organisatorisch	Toename van aanvragen en trajecten kan leiden tot hogere druk op de uitvoering.	M
Maatschappelijk	Inwoners ervaren duidelijkheid, maar beperkte innovatie kan spanning geven bij partners en inwoners.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Ervaringsdeskundigheid wordt ingezet bij vroegsignalering en ter verbetering van beleid en uitvoering. Schuldhulpverlening wordt uitgebreid met trainingen en alle elementen van de basisdienstverlening worden verankerd. Bekostiging van zwemonderwijs wordt vastgelegd en lokale organisaties krijgen een grotere rol in preventie. Communicatie wordt in meerdere talen aangeboden.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Hogere kosten door inzet van ervaringsdeskundigen, uitbreiding schuldhulpverlening en bekostiging zwemonderwijs.	L
Organisatorisch	Grotere inzet van personeel en partners is nodig en vraagt om duidelijke rolverdeling. Betaalde inzet van	M

	ervaringsdeskundigheid vraagt ook een organisatiewijziging of wijziging in de opdracht aan Welzijn Vught.	
Maatschappelijk	Versterkte samenwerking kan verwachtingen verhogen terwijl resultaten tijd vragen. Rol van de partners wordt groter.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Bedragen van inkomensregelingen worden verlaagd naar regionale standaard en de inkomensgrens wordt verlaagd naar 120% van de bijstandsnorm. Minimaregelingen of fondsen worden onderzocht op opheffing of consolidatie. Budgetbeheer krijgt maximale termijnen en bekendheid van regelingen wordt niet actief vergroot. Het netwerk Warme Overdracht wordt niet uitgebreid.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere kosten door versobering, maar risico op hogere kosten op langere termijn door toename van problemen.	M
Organisatorisch	Aanpassing van regels vraagt tijdelijke extra inzet, daarna mogelijk lagere druk op de uitvoering.	M
Maatschappelijk	Minder deelname van inwoners en afnemend vertrouwen kunnen druk zetten op partners en leefomgeving.	L

Optie D – Alternatief

Vught onderzoekt de invoering van een Maatschappelijk Meedoen Budget, geïnspireerd door andere gemeenten. Maatwerk, eenvoud en vertrouwen staan centraal. Dit vraagt uitgebreid onderzoek en is afhankelijk van ervaringen elders. Pas een paar andere gemeenten is hier pas net mee gestart.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Er zijn nog weinig praktijkgegevens beschikbaar. Het is op dit moment niet duidelijk of deze aanpak op langere termijn financieel voordeel oplevert	XL
Organisatorisch	Een mogelijke verandering van het huidige systeem vraagt langdurig onderzoek en inzet tijdens de overgang. Dit kan gevolgen hebben voor de manier van werken en het profiel van medewerkers van Wegwijs+.	XL
Maatschappelijk	Het verwachte effect is nog onzeker. De aanpak vraagt vertrouwen in een nieuw systeem en kan verwachtingen oproepen die niet altijd kunnen worden waargemaakt.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Armoede en Schulden**
Ondersteuning bij armoede- en schuldenbeleid en samenwerking met partners.
- **Kwaliteitsmedewerker Armoede en Schulden**
Ondersteuning bij de uitvoering van schuldhulpverlening.
- **Kwaliteitsmedewerker Werk en Inkomen**
Ondersteuning bij uitvoering van minimaregelingen en bijzondere bijstand.
- **Kwaliteitsmedewerker Wmo**
Ondersteuning bij vroegsignalering en uitvoering binnen werk en inkomen.
- **Coördinator Werk en Inkomen**
Ondersteuning bij processen, formatie en uitvoering binnen werk en inkomen en schuldhulpverlening.

Lokale sociale agenda

Lokale context

Vught heeft een stevige sociale basis en inwoners scoren relatief goed op zelfredzaamheid en veerkracht. Tegelijkertijd spelen ontwikkelingen zoals: vergrijzing, extramuralisering, personeelstekorten in de zorg en een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers en mantelzorgers. Door de aanwezigheid van veel zorginstellingen wordt de gemeente sterker geraakt door deze trends. De Lokale Sociale Agenda 2023–2026 fungeert tot en met 2026 als visiedocument en biedt richting aan andere beleidsstukken binnen het sociaal domein. Binnen dit kader ligt de focus op het versterken van de sociale basis, onder meer via ontmoetingsplekken, ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, dementiebeleid, niet-geïndiceerde dagbesteding en de vernieuwing van informele hulp. Deze inzet is gericht op het stimuleren van netwerken, ontmoeting en collectieve voorzieningen en het vergroten van betrokkenheid binnen wijken en dorpen. De ontwikkelingen vragen om blijvende aandacht voor het voorkomen van druk op voorzieningen en de organisatie van ondersteuning. In deze context gaat het om sociale samenhang, zorgzame gemeenschappen en een toegankelijke, toekomstbestendige sociale infrastructuur.

Beoogd effect

Veerkrachtige wijken waar inwoners elkaar laagdrempelig ontmoeten en ondersteunen, met meer zelfredzaamheid en minder inzet van (zwaardere) zorg. Een sterke sociale basis draagt bij aan leefbaarheid, welzijn, gezondheid en betrokken gemeenschappen.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Voortzetten van de lijn van de Lokale Sociale Agenda 2023–2026 met focus op het bereiken van inwoners die hulp het meest nodig hebben, het versterken van netwerken en ontmoeting, en bestaanszekerheid als basis voor positieve gezondheid. De inzet blijft gericht op preventie, ontmoetingsplekken, laagdrempelige collectieve voorzieningen, mantelzorgers, vrijwilligers en een gezonde leefstijl. Cultuur en bewegen blijven middelen om de sociale basis te versterken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Jaarlijkse kostenstijging door inflatie en tarieven.	M
Organisatorisch	Beperkte impact door voortzetting binnen bestaande structuren.	S
Maatschappelijk	Nieuwe landelijke en regionale afspraken kunnen meer vragen dan de huidige inzet.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Extra inzetten op het versterken van de sociale basis door versnelling, uitbreiding of vernieuwing. De aanpak is integraal en gebiedsgericht, afgestemd op lokale behoeften en in nauwe samenwerking met partners in wonen, zorg en welzijn. Een gedeelde transformatieagenda kan hierbij richting geven. De gemeente neemt een duidelijker rol in het aanjagen en faciliteren.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Hogere kosten op korte termijn, met mogelijke besparingen op langere termijn.	L
Organisatorisch	Meer regie en capaciteit nodig binnen de organisatie en bij partners.	L
Maatschappelijk	Hogere verwachtingen en afhankelijkheid van samenwerking in het sociaal domein.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Versoering van beleid door uit te gaan van wat minimaal nodig is om de sociale basis te onderhouden. Nieuwe initiatieven worden terughoudend gefaciliteerd. Subsidies en inkooprelaties worden heroverwogen en ingezette vernieuwing kan worden stopgezet of teruggebracht. Mogelijke maatregelen zijn het beperken van ontmoetingsplekken en het beëindigen van steun aan wijk- en dorpspunten.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
---------------	----------------	---------------

Financieel	Kortetermijnbesparing maar mogelijk hogere kosten voor zorg en ondersteuning op langere termijn.	M
Organisatorisch	Herstructurering kan leiden tot verlies van expertise en uitvoeringskracht.	M
Maatschappelijk	Minder nabijheid van voorzieningen en mogelijke afname van vrijwillige inzet en betrokkenheid.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur Leven en Meedoen**
Ondersteunt op de brede sociale basis, wonen-zorg-welzijnsnetwerken, ontmoetingsplekken, wijk- en dorpspunten, sociaal-culturele accommodaties, niet-geïndiceerde dagbesteding, welzijnswerk en de Lokale Sociale Agenda.
- **Beleidsadviseur Gezondheidsbeleid**
Ondersteunt op positieve gezondheid, landelijke en regionale afspraken, ketenaanpakken en lokale netwerken wonen, zorg en welzijn.
- **Beleidsadviseur ouderen, dementie, vrijwillige inzet en toegankelijkheid**
Ondersteunt op ouderenbeleid, dementievriendelijke gemeenschap, vrijwilligersnetwerken en de Lokale Inclusie Agenda.

Inclusie en Toegankelijkheid

Lokale context

De gemeente Vught werkt sinds 2019 met een Lokale Inclusie Agenda, opgesteld in samenwerking met inwoners, maatschappelijke partners en het ambtelijk apparaat. Het doel is dat inwoners met een beperking volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Inclusie raakt meerdere beleidsterreinen en het uitgangspunt 'niets over ons zonder ons' is daarbij leidend. In 2023 en 2024 is uitgebreid onderzoek gedaan onder inwoners met een beperking, waarbij veel informatie is opgehaald over ervaren knelpunten en mogelijke verbeterkansen. De huidige LIA loopt van 2022 tot en met 2026 en sluit aan op andere sociale beleidsdocumenten die eveneens aflopen na 2026, zoals de Lokale Sociale Agenda. Hierdoor ontstaat een moment om prioriteiten en randvoorwaarden opnieuw te bezien. De inzichten uit het recente onderzoek bieden handvatten voor een mogelijke actualisatie van het beleid. Tegelijkertijd blijft het belangrijk dat inwoners met zowel zichtbare, als niet-zichtbare beperkingen betrokken worden. De gemeente staat voor de opgave om samenhang te bewaken tussen beleidsterreinen, uitvoering en betrokkenheid van partners. In deze context gaat het om het lokale inclusiebeleid en toegankelijkheid in fysieke, sociale en digitale omgevingen.

Beoogd effect

De gemeente verwijdert drempels voor inwoners met een beperking zodat zij gelijkwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving, in lijn met het VN-verdrag en wettelijke kaders voor gelijke behandeling.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De huidige LIA wordt verlengd en de inzet op bestaande thema's en randvoorwaarden blijft in stand. De gemeente blijft samenwerken met inwoners en maatschappelijke partners, kijkt naar mogelijkheden om te ontwikkelingen binnen de gestelde kaders en bewaakt de voortgang op diverse beleidsterreinen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten blijven beheersbaar; alleen indexering zorgt voor stijging.	S
Organisatorisch	Betrokkenheid van inwoners en partners vraagt inzet; effect op capaciteit is nog onzeker.	M
Maatschappelijk	Onzeker hoe voortzetting zonder vernieuwing wordt ontvangen gezien het brede wensenpakket; goede communicatie en het betrekken van inwoners en partners kan negatieve reacties beperken.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De LIA wordt vernieuwd met gezamenlijke keuze voor doorlopende en nieuwe thema's. Inclusie en toegankelijkheid worden breder verankerd in beleidsterreinen en omgezet in een nieuwe uitvoeringsagenda.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Onzeker welke kosten gepaard gaan met nieuwe thema's of uitvoering.	M
Organisatorisch	Capaciteitsbehoefte hangt af van waar inclusie en toegankelijkheid worden verankerd.	M
Maatschappelijk	Inwoners en partners worden actief betrokken waardoor prioriteiten helder worden; effecten afhankelijk van uitkomsten.	S

Optie C – Ombuigen/beperken

De inzet wordt beperkt door te consolideren op huidige thema's en te onderzoeken waar minder of niet meer op kan worden ingezet. Inclusie en toegankelijkheid worden niet toegevoegd aan nieuwe beleidsterreinen en nieuwe grote projecten worden niet meer opgepakt.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Onzeker of beperking kosten bespaart; geen groei betekent mogelijk stabiele lasten.	S

Organisatorisch	Minder inzet verandert werkzaamheden nauwelijks; risico dat thema's aandacht verliezen.	M
Maatschappelijk	Kans op weerstand en risico op afnemende toegankelijkheid in fysieke en sociale omgeving.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Inclusie, diversiteit en toegankelijkheid**
Onderhoudt contact met partners en inwoners en heeft inhoudelijke kennis van het beleidsterrein.
- **Beleidsadviseur ouderen, dementie, vrijwillige inzet en toegankelijkheid**
Onderhoudt contact met partners en inwoners en heeft inhoudelijke kennis van het beleidsterrein.

Gezondheidsbeleid

Lokale context

De gemeente Vught krijgt te maken met toenemende en dubbele vergrijzing. Het aandeel inwoners van 65 jaar en ouder groeit, waardoor de zorgvraag stijgt. Meer mensen krijgen een chronische aandoening, dementie komt vaker voor en de behoefte aan zorg thuis neemt toe, terwijl de vitaliteit afneemt.

Tegelijkertijd daalt het aantal beschikbare zorgprofessionals, mantelzorgers en vrijwilligers.

Gezondheidsverschillen blijven groot: inwoners met een lagere sociaaleconomische status leven korter en minder gezond. Onder jongeren spelen thema's zoals ongezonde leefstijl, mentale druk en toenemend gebruik van bijvoorbeeld vapes. Ook volwassenen ervaren meer mentale druk. De fysieke, sociale en veilige leefomgeving staat onder invloed van klimaatverandering, met effecten zoals hittestress, luchtkwaliteit, geluid en mobiliteit. Er is behoefte aan ontmoetingsplekken, beweegroutes en veilige speel- en schoolomgevingen. Het aantal mensen met verward gedrag neemt toe, waardoor inzet van de Wijk-GGD een rol speelt. De gemeente heeft wettelijke verantwoordelijkheden binnen de Wet publieke gezondheid en werkt samen met de GGD en andere partners aan preventie, gezondheidsbevordering en een gezonde leefomgeving. De landelijke akkoorden IZA en AZWA vragen daarbij om inzet op preventie en regionale samenwerking. In deze context gaat het om toekomstbestendig gezondheidsbeleid.

Beoogd effect

Een samenhangend en uitvoerbaar gezondheidsbeleid dat wettelijke taken borgt, gezondheidsverschillen verkleint en inzet op preventie en een gezonde leefomgeving om de verschuiving van zorg naar gezondheid te maken.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Het beleid wordt voortgezet met een integrale focus op preventie, een sterke sociale basis en inzet op het voorkomen of uitstellen van zorg. De gemeente werkt aan een gezonde fysieke en sociale leefomgeving en verkleint gezondheidsachterstanden door onder meer sport- en beweegstimulering. Er blijft aandacht voor mentale druk bij jeugd en jongeren en voor vitaal ouder worden.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten stijgen door inflatie en autonome ontwikkelingen; preventieve effecten worden pas op langere termijn zichtbaar.	L
Organisatorisch	Capaciteit bij gemeente, welzijn en zorgpartners blijft beperkt, wat uitvoering onder druk zet.	M
Maatschappelijk	Hoge druk op sociaal domein en vrijwilligers kan leiden tot overbelasting en beperkte toegankelijkheid van ondersteuning.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente zet extra in op verschuiving van ziekte en zorg naar gezondheid en preventie. De nadruk ligt op positieve gezondheid, eigen regie en versterking van zorgzame gemeenschappen. Informele en formele ondersteuning worden beter verbonden, professionals werken meer mensgericht en gebiedsgericht en maken gebruik van de Samenwerkwijze.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meer inzet op preventie en leefomgeving vraagt extra middelen binnen het sociaal domein.	L
Organisatorisch	Capaciteitsdruk bij gemeente en partners kan leiden tot vertraging van nieuwe aanpakken en interventies.	L
Maatschappelijk	Toenemende druk op mantelzorgers en vrijwilligers kan toegankelijkheid en kwaliteit beïnvloeden.	L

Optie C – Ombuigen/beperken

De inzet op preventie wordt verminderd, waardoor de zorgvraag toeneemt en inwoners vaker zwaardere ondersteuning nodig hebben. Gezondheidsverschillen groeien en er wordt minder geïnvesteerd in een gezonde leefomgeving.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Hogere kosten door toenemende en complexere zorgvraag in Wmo, Jeugdhulp en zorgketens.	L
Organisatorisch	Meer zorgaanvragen vergroten druk op capaciteit binnen en buiten het sociaal domein.	L
Maatschappelijk	Minder toegankelijkheid, lagere kwaliteit en meer eenzaamheid door afnemende preventie en ongezonde leefomgeving.	XL

Optie D – Alternatief

De gemeente kiest voor een andere ordening van inzet binnen bestaande wettelijke taken door accenten te verleggen binnen preventie, leefomgeving en samenwerking, zonder uitbreiding of beperking van de totale inspanning.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Verschoven prioriteiten kunnen leiden tot herverdeling binnen bestaande middelen.	M
Organisatorisch	Afstemming met GGD, partners en interne teams is nodig om nieuwe accenten werkbaar te maken.	L
Maatschappelijk	Veranderingen in focus vragen tijd voordat effecten zichtbaar zijn en kunnen tot vragen leiden.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Gezondheidsbeleid**
Contactambtenaar voor IZA, GALA en AZWA en betrokken bij sociale basis, gezondheidsbevordering en gebiedsgerichte aanpak.
- **Senior beleidsadviseur Leven en Meedoen**
Ondersteunt op sociale basis, netwerken wonen-zorg-welzijn, ontmoetingsplekken, wijk- en dorpspunten, welzijn en lokale sociale agenda.

Onderwijs

Lokale context

De gemeente Vught werkt voor haar onderwijsinhoudelijke taken samen binnen de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Binnen deze samenwerking werken onderwijs en kinderopvang samen aan ontwikkelkansen voor jeugdigen. In de huidige agenda staan ambities op het gebied van gelijke kansen, toekomstgericht onderwijs en een goede aansluiting tussen onderwijs, kinderopvang en jeugdhulp. De LEA loopt af in 2026, waarna de bestaande werkwijze en inhoud opnieuw worden beoordeeld. Intussen verandert het onderwijsveld door ontwikkelingen zoals wisselende ondersteuningsbehoeften, beperkte capaciteit in verschillende sectoren en de noodzaak om ondersteuning goed af te stemmen op wat leerlingen nodig hebben. Deze ontwikkelingen maken het relevant om de samenwerking, de verdeling van verantwoordelijkheden en de benodigde inzet opnieuw te bepalen. De gemeente voert daarbij haar wettelijke taken uit binnen veranderende omstandigheden en in nauwe samenwerking met partners.

Beoogd effect

De gemeente voert wettelijke taken uit op onderwijsachterstandenbeleid, voorschoolse voorzieningen, kinderopvangtoezicht, leerplicht en leerlingenvervoer, en benut beleidsvrijheid om ontwikkelkansen te vergroten binnen deze kaders.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De gemeente houdt vast aan de huidige uitvoering van wettelijke taken en herijkt de LEA, waarbij ambities en samenwerking grotendeels worden voortgezet zoals ze nu zijn.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De bestaande uitgaven staan al onder druk en blijven structureel hoog zonder duidelijke mogelijkheden om deze te verlagen.	M
Organisatorisch	De gemeente behoudt een sterk sturende rol, waardoor initiatief en eigenaarschap bij onderwijs en kinderopvang beperkt blijft.	M
Maatschappelijk	De maatschappelijke effecten van gemeentelijke bekostiging blijven onduidelijk, waardoor het lastig is om impact aan te tonen.	S

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente vergroot de inzet op onder andere voor- en voerschoolse educatie, schoolmaatschappelijk werk, leesbevordering, preventieve leerplicht en nieuwkomersonderwijs, en geeft LEA-partners meer ruimte om initiatieven te ontwikkelen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De kosten nemen toe en het is onzeker of deze extra inzet leidt tot aantoonbare effecten.	L
Organisatorisch	Extra ambtelijke en externe capaciteit is nodig, terwijl er al personeelstekorten in het onderwijs en de kinderopvang bestaan.	L
Maatschappelijk	Door een grotere gemeentelijke rol kan het eigenaarschap bij schoolbesturen en kinderopvang afnemen.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente beperkt zich tot de strikt wettelijke taken en stopt met aanvullende inzet, waaronder voerschoolse educatie, preventieve leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, nieuwkomersonderwijs, leesbevordering en lokale projecten.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere gemeentelijke kosten, maar schoolbesturen moeten meer zelf bekostigen en functies kunnen verdwijnen.	M
Organisatorisch	Minder ambtelijke en externe capaciteit is nodig, wat leidt tot een versoberde uitvoeringsstructuur.	S

Maatschappelijk	Het wegvallen van functies verzwakt ondersteuningsstructuren waardoor problemen minder snel worden gesignaleerd of aangepakt.	XL
-----------------	---	----

Optie D – Alternatief

De gemeente richt de uitvoering anders in door taken binnen de wettelijke kaders en de LEA-structuur opnieuw te ordenen. De inzet wordt anders verdeeld over onderwijsachterstanden, voorschoolse voorzieningen, leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, nieuwkomersonderwijs en jeugdgezondheidszorg, zonder de totale inzet te vergroten of te beperken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Verschoven prioriteiten kunnen leiden tot hogere of lagere kosten binnen bestaande taken, afhankelijk van keuzes in de verdeling.	M
Organisatorisch	Herordening vraagt aanpassing in samenwerking en werkprocessen binnen de bestaande LEA-structuur.	M
Maatschappelijk	Andere prioriteiten kunnen verwachtingen bij scholen, kinderopvang en ouders veranderen, wat kan zorgen voor vragen of onduidelijkheid.	S

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur onderwijs en kinderopvang**
Ondersteunt op onderwijs, kinderopvang en onderwijshuisvesting en onderhoudt contacten met onderwijs- en opvangpartners.
- **Beleidsadviseur onderwijs en kinderopvang**
Ondersteunt op onderwijsinhoudelijke vraagstukken en onderhoudt contacten met scholen en kinderopvang.

Onderwijshuisvesting

Lokale context

De gemeente Vught werkt met het Integraal Huisvestingsplan onderwijs en kinderopvang (IHP) voor het uitvoeren van haar wettelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. In het IHP staan de doelstellingen en opgaven per school voor de komende jaren, in nauwe samenwerking met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Deze samenwerking is van belang omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de huisvesting en schoolbesturen voor onderhoud, exploitatie en de inrichting van het onderwijs. Het IHP bevat een langetermijnvisie voor zestien jaar en vormt de basis voor toekomstige investeringen. Het huidige IHP is in oktober 2025 vastgesteld voor de periode tot en met 2029 en is daarmee leidend in de komende beleidsperiode. Binnen dit kader spelen doorlooptijden van projecten, verduidelijking van rollen en verantwoordelijkheden en de uitwerking van overkoepelende thema's een rol. In deze context ligt de nadruk op het realiseren van kwalitatieve en toekomstbestendige gebouwen, het omgaan met financiële druk en het organiseren van uitvoering binnen duidelijke bestuurlijke en organisatorische kaders.

Beoogd effect

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Het doel is kwalitatieve huisvesting voor alle leerlingen. Binnen de beleidsruimte kiest Vught voor hogere kwaliteitseisen op energieprestatie, duurzaamheid, herindeelbaarheid, gevoelbeeld en frisse scholen.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Het uitvoeren van de huidige wettelijke taken en het IHP. Het uitvoeringsprogramma wordt samen met schoolbesturen uitgewerkt. Ambities, speerpunten en governance blijven vergelijkbaar met de huidige situatie. Versterking van thema's nieuwkomersonderwijs, integrale kindcentra en inclusief onderwijs in het uitvoeringsprogramma.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Hoge kosten blijven zwaar drukken op de begroting.	XL
Organisatorisch	Weinig organisatorische risico's.	S
Maatschappelijk	Lange doorlooptijden zorgen ervoor dat leerlingen lang moeten wachten op passende huisvesting.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Hogere eisen stellen binnen onderwijshuisvesting op het gebied van duurzaamheid, multifunctionaliteit, klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit, energieprestatie en gezondheid. Mogelijkheid om ruimer te bouwen dan prognoses of hogere normen te hanteren.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Zeer hoge kosten bovenop bestaande druk; aanvullende afspraken hebben forse financiële consequenties.	XXL
Organisatorisch	Herziening van afspraken, beleid en contracten noodzakelijk.	L
Maatschappelijk	Onduidelijk of hogere eisen daadwerkelijk leiden tot aantoonbare meerwaarde voor leerlingen.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Herzien (en versoberen) van afspraken binnen het IHP en kiezen voor het wettelijk minimum. Aanvullende kwaliteitseisen niet of zeer beperkt meenemen. Minimale rol in nieuwkomersonderwijs, geen ontwikkeling van integrale kindcentra en geen financiële rol in inclusief onderwijs.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere kwaliteitseisen verlagen kosten binnen huisvesting, maar leiden tot hogere kosten elders.	M
Organisatorisch	Herziening van afspraken en mogelijke aanpassing van contracten; risico op verlies van beleidsmatige samenhang.	XXL

Maatschappelijk Onrust bij scholen; leerlingen krijgen minder kwalitatieve huisvesting; XXL
verslechtering samenwerking.

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur Onderwijs en Kinderopvang**
Ondersteunt op onderwijshuisvesting, het IHP en het uitvoeringsprogramma.

Leerlingenvervoer

Lokale context

De gemeente Vught is wettelijk verantwoordelijk voor de bekostiging van leerlingenvervoer en bereidt een nieuwe aanbesteding voor, omdat het huidige contract eindigt in schooljaar 2025/2026. De kwaliteit en continuïteit van het vervoer worden als goed ervaren, terwijl de kosten de afgelopen jaren zijn gestegen en naar verwachting blijven stijgen. Dit hangt samen met een stabiel aantal leerlingen in combinatie met oplopende tarieven. Het huidige systeem vraagt veel maatwerk en kent variatie in vervoersvormen, wachttijden en individuele afwegingen. Binnen deze context werkt de gemeente aan een nieuwe aanbesteding die aansluit op de behoeften van leerlingen en gezinnen, binnen de wettelijke verplichtingen en bestaande regels. De stijgende kosten en de beperkte mogelijkheden om hierop te sturen, spelen een rol bij het bepalen van de inrichting van het vervoer. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging tussen financiële haalbaarheid, uitvoerbaarheid en het bieden van passend vervoer voor leerlingen die hiervan afhankelijk zijn.

Beoogd effect

De gemeente beoordeelt aanvragen binnen de verordening en benut beleidsvrijheid bij het toekennen van vervoersvormen zodat ondersteuning rechtmatig, uitvoerbaar en passend blijft.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De gemeente blijft aanvragen beoordelen volgens de bestaande verordening en nadere regels. Maatwerk wordt geboden en er vinden weinig vervoersontwikkelgesprekken plaats om vervoer af te bouwen. De uitvoering volgt de huidige werkwijze.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten blijven stijgen door tarieven, indexatie en specifieke situatie van leerlingen.	L
Organisatorisch	Focus blijft op afhandeling van aanvragen waardoor beperkte ruimte is om kosten te beperken.	M
Maatschappelijk	Situatie blijft gelijk; er is weinig invloed op zelfredzaamheid of gedragsverandering.	S

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente stimuleert sterkere inzet op fietsvervoer, eigen vervoer en openbaar vervoer. Taxivervoer wordt alleen toegekend wanneer geen alternatief mogelijk is. Er wordt actiever aangesloten bij het Programma Duurzame Hulpverlening om binnen bestaande mogelijkheden anders te werken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Kosten kunnen dalen, maar alleen wanneer alternatieven daadwerkelijk worden gebruikt.	M
Organisatorisch	Uitvoering wordt zwaarder georganiseerd en vraagt meer ambtelijke inzet.	M
Maatschappelijk	Meer afwijzingen en lichtere vormen van vervoer kunnen leiden tot onrust en bezwaren.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente bekostigt alleen strikt noodzakelijke vormen van vervoer. Maatwerk vervalt en aanvragen worden uniform behandeld.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere kosten en meer financiële voorspelbaarheid, maar risico op verschuiving naar andere ondersteuning.	M
Organisatorisch	Door het wegvallen van maatwerk wordt de uitvoering kleiner en eenvoudiger.	S

Maatschappelijk	Uniforme werkwijze kan grote gevolgen hebben voor gezinnen; risico op thuiszitten neemt toe.	XL
-----------------	--	----

Optie D – Alternatief

De gemeente organiseert het leerlingenvervoer anders door structureel te werken met vervoersplannen en het beoordelen van aanvragen consequenter te ordenen binnen bestaande regels, zonder uitbreiding of beperking van middelen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Stabiliteit hangt af van de effectiviteit van vervoersplannen en gebruik van alternatieven.	M
Organisatorisch	Aanpassing van werkprocessen is nodig om structureel met vervoersplannen te werken.	M
Maatschappelijk	Veranderde werkwijze kan vragen en verwachtingen oproepen bij ouders.	S

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur Onderwijs en kinderopvang**
Ondersteunt op verordening, aanbesteding en strategische samenwerking met vervoerders.
- **Beleidsadviseur Onderwijs en kinderopvang**
Ondersteunt op verordening, contractvorming en strategisch contact met vervoerders.
- **Medewerker leerlingenvervoer**
Handelt aanvragen af en onderhoudt dagelijks contact met ouders en vervoerders.

Bibliotheek en laaggeletterdheid

Lokale context

De bibliotheek vervult een belangrijke functie binnen het sociaal-culturele leven in Vught. Huis73 biedt inwoners een plek voor ontmoeting, cultuur, leren en geletterdheid, met activiteiten in DePetrus en het HelvoirThuis. De bibliotheek ontwikkelde zich van een traditionele voorziening tot een brede maatschappelijke functie, met aandacht voor taal, digitale vaardigheden en sociale thema's. Deze basis sluit aan bij het gemeentelijk cultuurbeleid en wordt uitgevoerd in samenwerking met lokale partners en vrijwilligers. De landelijke kaders uit het Bibliotheekconvenant sluiten aan bij lokale ambities op het gebied van geletterdheid, participatie en ontwikkeling. Ongeveer 3.300 inwoners hebben beperkte basisvaardigheden. Ondersteuning via het Taalhuis en het regionale netwerk met Boxtel en Sint-Michielsgestel blijven daarmee onderdeel van de aanpak. De bibliotheek draagt daarnaast bij aan de uitvoering van de Lokale Sociale Agenda, de Inclusieagenda, het Gezondheidsbeleid en het Jeugdbeleid. Belangrijke activiteiten zijn: het Informatiepunt Digitale Overheid, taalprogramma's en de Bibliotheek op School. Met de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen krijgt de gemeente vanaf 2027 een zorgplicht, waaronder het opstellen van een meerjarenplan valt.

Beoogd effect

De gemeente voert wettelijke taken uit op basisvaardigheden en krijgt een zorgplicht voor de bibliotheek. Binnen deze kaders heeft de gemeente beleidsvrijheid in de lokale invulling van taal-, digitale en educatieve ondersteuning.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De gemeente zet de huidige koers voort en behoudt het voorzieningenniveau. De bestaande subsidiëring blijft gelijk en activiteiten rond taalondersteuning, jeugd en digitale vaardigheden worden voortgezet binnen de huidige uitvoering.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De middelen uit Rijk en WEB worden niet geoormerkt opgenomen in het fonds, waardoor afbakening nodig blijft om het aanbod te behouden.	M
Organisatorisch	De organisatie blijft stabiel, maar er is aandacht nodig voor het bewaken van beschikbare middelen.	S
Maatschappelijk	Inwoners behouden het huidige aanbod en ervaren geen veranderingen in ondersteuning.	S

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente kiest voor een ambitieuzere rol van de bibliotheek door extra in te zetten op taalprogramma's, digitale inclusie, jeugdactiviteiten en cultuurparticipatie. Het taalaanbod wordt opgeschaald door meer groepen, niveaus en methodieken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra subsidie is nodig voor uitbreiding van het aanbod, wat leidt tot hogere structurele kosten.	L
Organisatorisch	Verhoogde uitvoeringsdruk ontstaat door uitbreidende ambities en benodigde doorvertaling naar activiteiten.	M
Maatschappelijk	Een groter aanbod sluit beter aan op maatschappelijke behoeften en kan rekenen op draagvlak.	S

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente vermindert de inzet op bibliotheekvoorzieningen, verlaagd de subsidie en beperkt programma's rond taal, inclusie en cultuurparticipatie. Het aanbod wordt kleiner en samenwerking met taalhuispartners wordt verminderd.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De gemeente bespaart structureel door lagere subsidielasten.	M
Organisatorisch	De druk op de organisatie neemt iets af door een kleiner aanbod.	S

Maatschappelijk	Minder ondersteuning maakt deelname moeilijker en vergroot risico dat inwoners met beperkte basisvaardigheden uitvallen.	XL
-----------------	--	----

Optie D – Alternatief

De gemeente kiest voor regionale samenwerking op bibliotheekbeleid en een gecombineerde regionale en lokale aanpak van basisvaardigheden, met aandacht voor gezamenlijke afstemming en aansluiting van het lokale aanbod.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Financiële onzekerheden worden gedeeld binnen de regio, maar de uitkomst hangt af van gezamenlijke keuzes en beschikbare middelen.	M
Organisatorisch	Sterke afstemming en coördinatie zijn nodig om regionale en lokale activiteiten goed te verbinden.	M
Maatschappelijk	Regionale bundeling versterkt het aanbod, maar lokaal moet voldoende capaciteit zijn om inwoners te ondersteunen.	S

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Cultuur**
Ondersteunt op bibliotheekbeleid en onderhoudt contacten met Huis73.
- **Beleidsadviseur Werk en Inkomen**
Ondersteunt op beleid basisvaardigheden, Taalhuis en verdeling van WEB-middelen.

DePetrus

Lokale context

DePetrus is sinds 2018 gevestigd in een rijksmonumentale kerk en huisvest meerdere maatschappelijke en culturele organisaties, waaronder de bibliotheek, het Vughts Museum, Stichting ABZ, Welzijn Vught, het toeristisch informatiepunt en de Wereldwinkel. De gemeenteraad heeft in 2022 besloten een exploitatiebijdrage te verlenen aan Stichting Ontmoetingscentrum DePetrus tot 2036, zodat een langjarig huurcontract voor de begane grond kan worden afgesloten. In 2023 is de subsidie verhoogd vanwege een huurverhoging. De huidige vraag richt zich op de professionalisering van beheer en onderhoud, waarvoor volgens een gezamenlijke rapportage van Stichting ODP en Huis73 aanvullende financiële middelen nodig zijn. Nader onderzoek moet hierin meer duidelijkheid bieden. Deze professionaliseringsslag speelt een rol in het toekomstig functioneren van DePetrus.

Beoogd effect

Een toekomstbestendig sociaal-cultureel centrum in DePetrus, passend binnen lokale ambities. De gemeente heeft geen wettelijke verplichtingen maar kan binnen beleidsvrijheid keuzes maken over haar rol.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Voortzetten van de exploitatiebijdrage tot 2036 zoals eerder besloten, waardoor de dienstverlening van DePetrus op het huidige niveau blijft, maar op termijn onder druk kan komen te staan.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De bestaande bijdrage is opgenomen in de begroting, maar op langere termijn kunnen investeringen voor onderhoud noodzakelijk zijn.	M
Organisatorisch	De huidige situatie verandert weinig en heeft beperkt effect op de gemeentelijke organisatie.	S
Maatschappelijk	De stichting signaleert dat de huidige situatie niet houdbaar is zonder verdere professionalisering van beheer en onderhoud.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente verhoogt de exploitatiebijdrage zodat beheer en onderhoud professioneler kunnen worden georganiseerd. Dit ondersteunt verbetering van dienstverlening en opbouw van een reserve voor groot onderhoud.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra subsidie leidt tot structurele financiële investeringen.	L
Organisatorisch	Extra inzet is nodig voor voorbereiding, verstrekking en controle van een hogere exploitatiebijdrage.	M
Maatschappelijk	Professionalisering kan de dienstverlening verbeteren en bijdragen aan toekomstbestendige functies.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De exploitatiebijdrage wordt verlaagd of bevroren in strijd met eerder gemaakte afspraken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Korte-termijnbesparing, maar mogelijk weinig effect op langere termijn door onderhoudsopgaven.	M
Organisatorisch	Beperking van de bijdrage vermindert de druk op de organisatie niet en kan leiden tot uitvoeringsknelpunten.	S
Maatschappelijk	Een beperking van openingstijden, een afname van activiteiten en een vermindering van ondersteuning leidt waarschijnlijk tot kritiek van inwoners en organisaties.	L

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Cultuur**
Onderhoudt contact met Stichting Ontmoetingscentrum DePetrus en enkele gebruikers en heeft inhoudelijke kennis van beheer en exploitatie.

Cultuurbeleid

Lokale context

De gemeente Vught kent een actief cultureel leven waarin cultuur een brede rol vervult. Cultuur is een zelfstandig beleidsterrein en hangt ook samen met andere domeinen, zoals: gezondheid en jeugdhulp. Het cultuurbeleid richt zich op inclusiviteit, samenwerking tussen culturele organisaties, jongeren en de fysieke leefomgeving. Binnen de gemeente bestaat een breed netwerk van culturele organisaties die bijdragen aan participatie, talentontwikkeling en verbondenheid in de samenleving. De gemeente heeft een rol in het ondersteunen van samenwerkingen en lokale initiatieven en bij cultureel aanbod. Het huidige beleid is sinds 2020 van kracht en wordt ondersteund door een uitvoeringsprogramma dat in 2024 is geactualiseerd en loopt tot 2027. Hierdoor ontstaat in 2026 een moment om richting en inhoud van het cultuurbeleid opnieuw te bepalen.

Beoogd effect

De gemeente stimuleert een rijk cultureel leven dat bijdraagt aan brede welvaart en maatschappelijke opgaven. Er zijn geen wettelijke verplichtingen, waardoor de gemeente binnen volledige beleidsvrijheid keuzes maakt over de gewenste inzet.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De gemeente handhaaft de uitgangspunten van de bestaande cultuurnota en voert een nieuw uitvoeringsprogramma uit binnen de huidige doelstellingen. Lopende subsidies, samenwerkingen en activiteiten blijven ongewijzigd.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De huidige doelstellingen en activiteiten passen binnen bestaand budget, waardoor financiële risico's beperkt blijven.	S
Organisatorisch	De organisatie blijft stabiel, maar moet capaciteit inzetten voor het ontwikkelen van een nieuw uitvoeringsprogramma.	S
Maatschappelijk	Culturele organisaties met nieuwe behoeften kunnen teleurgesteld raken als het beleid onvoldoende aansluit op hun wensen.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

De gemeente actualiseert het cultuurbeleid met nieuwe accenten die aansluiten op actuele ambities. Dit kan extra inzet betekenen op cultuurparticipatie, cultuureducatie en activiteiten in de wijk, en leidt tot sterkere verbinding met andere beleidsterreinen binnen het sociaal domein.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Nieuwe ambities vragen waarschijnlijk extra middelen, waardoor structurele kosten stijgen.	M
Organisatorisch	De organisatie krijgt extra druk door uitbreiding van ambities en uitvoering van nieuwe acties.	M
Maatschappelijk	Het vernieuwde beleid kan rekenen op draagvlak, maar participatie vraagt tijd en capaciteit.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Het cultuurbeleid wordt versoberd met minder ambities en een kleinere inzet. Subsidies worden verlaagd of beëindigd en de gemeentelijke rol in cultuur wordt beperkt.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Lagere subsidie-inzet levert structurele besparing op.	L
Organisatorisch	Minder ambities verlagen de druk op de organisatie en maken uitvoering eenvoudiger.	S
Maatschappelijk	Beperkte financiële steun kan leiden tot het verdwijnen van voorzieningen en maatschappelijke kritiek.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Cultuur**
Ondersteunt op cultuurbeleid en onderhoudt contacten met organisaties in het culturele veld.

Speel-, beweeg- en sportbeleid

Lokale context

In Vught is het speel-, beweeg- en sportbeleid 2024–2029 uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin doelstellingen voor spelen, bewegen en sporten zijn vastgelegd. Dit beleid staat in verbinding met andere domeinen, zoals: gezondheid, armoede, inclusie, recreatie en toerisme, openbare ruimte en onderwijs. Het uitvoeringsprogramma beschrijft activiteiten, betrokken partijen, planning en de benodigde middelen. De inzet richt zich op fysieke gezondheid voor alle inwoners en op een leefomgeving waarin bewegen vanzelfsprekend is. Daarnaast draagt het uitvoeringsprogramma bij aan prettig wonen in de gemeente Vught. Voldoende beweging is een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl, waarbij variatie en aansluiting bij de behoeften van inwoners centraal staan.

Beoogd effect

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting en beschikt over beleidsvrijheid om eigen keuzes te maken, bijvoorbeeld over de inzet van MOVE Vught, de ondersteuning van aanbieders en de thema's waarop wordt ingezet. Door te kiezen voor een passend speel-, beweeg- en sportaanbod stimuleren we alle inwoners van Vught om met plezier voldoende te spelen, bewegen en sporten. Dit aanbod steunt op een sterke infrastructuur en een goed netwerk van aanbieders met passende randvoorwaarden.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Het uitvoeringsprogramma en de bijbehorende doelstellingen worden ongewijzigd voortgezet. Dit omvat de investeringen die nodig zijn om het voorzieningenniveau op peil te houden en inwoners te blijven stimuleren om te spelen, bewegen en sporten.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Beperkt risico doordat budgetten grotendeels zijn vastgelegd binnen het uitvoeringsprogramma.	S
Organisatorisch	Capaciteitsdruk kan ontstaan door de hoeveelheid doelen; kans op niet behalen van alle doelstellingen.	M
Maatschappelijk	Niet alle inwoners herkennen zich in alles wat gerealiseerd wordt.	S

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Extra investeren in het uitvoeringsprogramma voor snellere verbetering van speel-, beweeg- en sportvoorzieningen en intensievere samenwerking met uitvoeringsorganisatie en andere domeinen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Extra investeringen leiden tot kosten op korte termijn, terwijl mogelijke gezondheidswinst pas later zichtbaar is.	M
Organisatorisch	Meer druk op beheer, onderhoud en aanbieders door uitbreiding van activiteiten.	L
Maatschappelijk	Toenemende druk op bestuurders en vrijwilligers kan leiden tot overbelasting.	L

Optie C – Ombuigen/beperken

Het uitvoeringsprogramma en de doelstellingen worden versoerd. Er vindt geen uitvoering meer plaats van het uitvoeringsplan en de focus verschuift volledig naar vraaggerichte ondersteuning van sportaanbieders.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Besparing op korte termijn, maar risico op hogere kosten door beweegarmoede op langere termijn.	M
Organisatorisch	Mogelijk verlies van expertise door verminderde inzet en overcapaciteit.	M
Maatschappelijk	Voorzieningen en verenigingen kunnen op termijn verdwijnen, waardoor het aanbod voor inwoners wordt beperkt. Daarnaast	XL

worden beleidsdoelstellingen niet behaald, wat een negatieve impact heeft op onze inwoners.

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Sport & Bewegen**
Ondersteunt op speelplekken, bewegen in de openbare ruimte, beweegstimulerende activiteiten en ondersteuning van sportverenigingen.
- **Beleidsadviseur Sport**
Ondersteunt op openstelling van schoolpleinen, subsidies en accommodaties.

Financiële positie sportaanbieders

Lokale context

Sportaanbieders in Vught ervaren toenemende financiële druk. Steeds meer organisaties vragen de gemeente om ondersteuning vanwege uiteenlopende financiële knelpunten. Deze vraagstukken verschillen per aanbieder, maar er zijn terugkerende thema's zoals: stijgende huur-, onderhouds- en verduurzamingskosten, tekorten aan vrijwilligers waardoor betaalde krachten moeten worden ingezet, en strengere regelgeving die extra kosten met zich meebrengt. Het gaat hierbij om verenigingen die een accommodatie huren, verenigingen met een eigen accommodatie en commerciële aanbieders die verenigingen huisvesten. Veel van deze financiële vraagstukken vallen buiten de bestaande regelingen. In deze context gaat het om sportaanbieders en het beschikbare aanbod voor inwoners.

Beoogd effect

De gemeente benut beleidsvrijheid om te bepalen of en hoe sportaanbieders financieel worden ondersteund. Door in te zetten op dit thema draagt de gemeente bij aan gezonde en toekomstbestendige aanbieders en een afwisselend aanbod voor onze inwoners gewaarborgd blijft.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Het continueren van de huidige koers betekent dat incidentele aanvragen in de toekomst zullen blijven komen. Aanbieders weten de weg naar de gemeente inmiddels te vinden bij financiële druk.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	De risico's zijn beperkt, omdat per vraagstuk maatwerk nodig is en er gekozen kan worden of en in welke mate er financiële hulp aan aanbieders wordt gegeven.	S
Organisatorisch	Maatwerk vergt relatief veel tijd en zorgt voor capaciteitsdruk bij meerdere afdelingen.	M
Maatschappelijk	Aanbieders ervaren onzekerheid en risico's omdat besluitvorming tijd kost terwijl kosten doorlopen.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Extra inzet op dit thema kan leiden tot eerlijkere regelingen die beter aansluiten bij de behoeften die aanbieders op dit moment hebben. Samenhang tussen de verschillende regelingen is hiervoor een vereiste.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Intensivering leidt in eerste instantie tot hogere kosten, met pas op langere termijn mogelijke besparingen door minder incidentele verzoeken.	L
Organisatorisch	Extra inzet veroorzaakt hogere druk op de organisatie, maar heldere kaders kunnen de druk later verlagen.	M
Maatschappelijk	Vernieuwingen zorgen op korte termijn voor onzekerheid, terwijl op langere termijn verwachtingen kunnen leiden tot teleurstelling.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De gemeente beperkt de inzet en ondersteunt sportaanbieders niet langer bij financiële vraagstukken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Op korte termijn ontstaat besparing, maar financiële problemen bij aanbieders kunnen later tot hogere kosten leiden.	XL
Organisatorisch	Minder ondersteuning verlaagt eerst de druk, maar problemen op langere termijn vergroten de druk juist weer.	M
Maatschappelijk	Beperkingen kunnen leiden tot weerstand en verslechtering van de financiële positie, met risico op onrust en minder sportaanbod.	XL

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Sport & Bewegen**
Heeft contact met diverse sportaanbieders en inzicht in hun vraagstukken en verbeterkansen.
- **Beleidsadviseur Sport & Bewegen**
Onderhoudt contact met sportaanbieders en kan toelichten welke vraagstukken spelen en welke kansen er zijn.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Lokale context

De gemeente Vught heeft vastgelegd dat alle gemeentelijke gebouwen uiterlijk in 2030 zo goed als fossielvrij moeten zijn. Deze doelstelling is opgenomen in eerdere coalitieakkoorden en in de Nota Energie en Klimaat 2022–2030. In eerdere fasen zijn EPA-rapporten en BUCA's opgesteld waarin per gebouw technische, functionele en energetische mogelijkheden zijn onderzocht. Hieruit blijkt dat de vastgoedportefeuille sterk varieert in bouwjaar, staat van onderhoud, energieverbruik en technische haalbaarheid van verduurzaming, waardoor maatwerk per gebouw noodzakelijk is. De eerste pilotgebouwen en vervolglocaties laten zien dat stijgende energiekosten, netcongestie en verouderde installaties invloed hebben op de planning en besluitvorming. Gebouwen bevinden zich bovendien in verschillende stadia van levensduur en onderhoudsplanung, waardoor verduurzaming moet worden afgestemd op toekomstige onderhoudsbehoeften. In deze context gaat het om verduurzaming, kosten en subsidiemogelijkheden. Tegelijkertijd heeft de gemeente een voorbeeldrol richting inwoners en maatschappelijke partners in zichtbaar duurzaam handelen. De komende jaren zijn strategische keuzes nodig over tempo, investeringsruimte en prioritering binnen de vastgoedportefeuille.

Beoogd effect

Gemeentelijke gebouwen voldoen uiterlijk in 2030 aan de doelstelling om zo goed als fossielvrij te zijn, met duurzame opwekking van de resterende warmtevraag. De gemeente voert hiermee wettelijke en beleidsmatige verplichtingen uit binnen de ruimte die bestaat voor tempo, ambitieniveau en investeringsstrategie.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Voortzetten van het huidige beleidskader waarin per groep gebouwen twee scenario's (NOM en MB/€) worden uitgewerkt en de raad per gebouw beslist. Onderzoek, engineering en realisatie volgen elkaar in vaste cycli. De uitvoering blijft projectmatig en fasering blijft afhankelijk van beschikbare middelen, subsidies en netcapaciteit.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Grote onrendabele investeringsdelen per gebouw blijven bestaan; kosten kunnen stijgen door marktontwikkelingen.	L
Organisatorisch	Hoge afhankelijkheid van schaarse marktcapaciteit blijft bestaan.	M
Maatschappelijk	Tempo kan onvoldoende zijn voor 2030-doelstelling; variërende opvattingen over gewenste diepgang van verduurzaming vertragen besluitvorming.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Versnellen van het tempo en verhogen van het ambitieniveau, bijvoorbeeld door sneller NOM-scenario's te realiseren, maatregelen integraal te bundelen en actief gebruik te maken van subsidies. Innovaties zoals gebouwaccu's en slimme installaties worden vaker toegepast.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Sterke stijging van kapitaallasten; subsidieopbrengsten zijn onzeker.	XL
Organisatorisch	Versnelling verhoogt druk op projectorganisatie en bouwpartners.	L
Maatschappelijk	Kans op grotere overlast tijdens uitvoering, vooral bij gebouwen die in gebruik blijven.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

Verlagen van tempo en ambitieniveau door te focussen op minimale maatregelen die inspelen op wettelijke eisen en natuurlijke onderhoudsmomenten. Integrale verduurzaming en volledige fossielvrije oplossingen worden uitgesteld of beperkt toegepast.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
---------------	----------------	---------------

Financieel	Lagere investeringsdruk op korte termijn, maar hogere kosten en vervangingsopgaven op langere termijn.	M
Organisatorisch	Minder druk op korte termijn; later meer ad-hoc ingrepen en complexere samenhang tussen onderhoud en verduurzaming.	M
Maatschappelijk	Minder zichtbare duurzaamheidsinspanningen en risico dat klimaatdoelen onder druk komen te staan.	M

Optie D – Alternatief

Gerichte inzet door gebouwen niet gelijkwaardig te behandelen, maar te prioriteren op strategische waarde, resterende levensduur, energieverbruik en maatschappelijk belang. Kapitaalintensieve of veelgebruikte gebouwen worden eerst verduurzaamd; gebouwen met beperkte toekomstwaarde of lage gebruiksintensiteit krijgen alleen basismaatregelen. Deze aanpak sluit aan op inzichten uit BUCA's en voorkomt investeringen in gebouwen met onduidelijke toekomst.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Verschillende investeringsniveaus kunnen leiden tot politiek gevoelige keuzes.	M
Organisatorisch	Herijking van het vastgoedprogramma is nodig, inclusief keuzes over afstoten, herbestemmen of tijdelijk verduurzamen.	L
Maatschappelijk	Risico dat gebruikers van minder prioritaire gebouwen het gevoel krijgen achter te blijven; vraagt om zorgvuldige communicatie.	M

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsmedewerker verduurzaming gemeentelijke gebouwen**
BUCA's, scenario-analyse, technische mogelijkheden
- **Adviseur Business Control**
Kapitaallasten, MJOP-dekking, duurzaamheidsreserve, subsidies
- **Onderhoudscoördinator gebouwen**
Onderhoudsimpact, energieverbruik, beheer en MJOP
- **Senior beleidsadviseur duurzaamheid**
Koppeling met klimaatdoelen en beleidskaders

Vastgoedbeleid

Lokale context

Binnen de gemeente Vught ontbreekt een vastgesteld vastgoedbeleid. Hierdoor worden keuzes over vastgoed nu per situatie gemaakt op basis van losse kaders, eerdere besluiten en beschikbare expertise. Dit leidt tot verschillen in onderbouwing en maakt het lastig om afwegingen eenduidig te toetsen. Vastgoed raakt aan maatschappelijke functies zoals: sport, onderwijs, cultuur en welzijn. Binnen het Project *De Speeldoos* worden het komend half jaar scenario's opgesteld en afgestemd met vastgoedbeleid. Daarnaast heeft het invloed op financiële thema's zoals: exploitatie, onderhoud en investeringen én op ruimtelijke opgaven zoals: herontwikkeling en verduurzaming. De huidige situatie bemoeilijkt een samenhangende aanpak en vergroot de kans op uiteenlopende interpretaties tussen domeinen. De afdeling Vastgoed heeft een eerste verkenning uitgevoerd om raakvlakken met andere beleidsgebieden inzichtelijk te maken. Er is nog geen bestuurlijke opdracht of richting bepaald. In deze open situatie is behoefte aan duidelijkheid over scope, proces en koers, zodat een toetsbaar kader ontstaat dat helpt bij het maken van afgewogen keuzes en het ondersteunen van raad en college.

Beoogd effect

Het beleid geeft richting aan strategische vastgoedkeuzes, financiële afwegingen en de samenhang met andere beleidsdomeinen. Het doel is een eenduidige werkwijze en duidelijke rolverdeling binnen de bestaande wettelijke kaders en met passende beleidsvrijheid.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

De huidige werkwijze wordt voortgezet. Vastgoedafwegingen blijven per casus plaatsvinden op basis van bestaande sectorale kaders, eerdere besluiten en financiële randvoorwaarden.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Beperkte grip op langere-termijncosten en investeringskeuzes blijft bestaan, waardoor middelen minder doelmatig kunnen worden ingezet.	M
Organisatorisch	Afhankelijkheid van individuele kennis en afwegingen blijft waardoor eenduidigheid in werkwijze beperkt is.	M
Maatschappelijk	Gebruikers en inwoners ervaren minder voorspelbare keuzes en beperkte uitlegbaarheid van besluiten.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Er wordt een kaderstellend vastgoedbeleid ontwikkeld dat uitgangspunten, afwegingscriteria en spelregels vastlegt. De uitvoering blijft casusgericht, maar vindt plaats binnen deze kaders en in samenhang met andere beleidsdomeinen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Onvoldoende concretisering van kaders kan leiden tot beperkte financiële sturing in programmering en uitvoering.	M
Organisatorisch	Extra inzet is nodig voor afstemming en implementatie, met kans op interpretatieverschillen in de beginfase.	L
Maatschappelijk	Nieuwe kaders vragen om zorgvuldig verwachtingsmanagement richting gebruikers en partners.	M

Optie C – Ombuigen/beperken

De inzet richt zich primair op beheersing en kostenreductie. Vastgoed wordt minimaal in stand gehouden en financieel en juridisch risico wordt beperkt, met minder ruimte voor aanvullende ambities.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Korte-termijnbesparingen kunnen langere-termijncosten verhogen door achterstallig onderhoud of inefficiënt gebruik.	L
Organisatorisch	Verminderde faciliterende rol kan spanning veroorzaken tussen vastgoed en andere domeinen.	M
Maatschappelijk	Maatschappelijke functies worden beperkter ondersteund, wat invloed heeft op verschillende doelgroepen.	L

Optie D – Alternatief

Het beleid wordt in fasen ontwikkeld. Eerst wordt een beperkt kader vastgesteld, gevolgd door verdere uitwerking op thema's of objectniveau op basis van bestuurlijke keuzes en beschikbare capaciteit.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Zolang het beleid niet volledig is uitgewerkt, is de financiële sturing beperkt.	M
Organisatorisch	Vervolgstappen kunnen vertragen waardoor verschillen in toepassing tijdelijk ontstaan.	M
Maatschappelijk	In de tussenfase kunnen koers en verwachtingen voor inwoners en gebruikers minder duidelijk zijn.	M

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Beleidsadviseur Maatschappelijk vastgoed**
Ondersteunt bij de ontwikkeling van vastgoedbeleid en bewaakt samenhang en aansluiting op andere beleidskaders.
- **Accountmanager Maatschappelijk vastgoed**
Brenkt gebruikersperspectief en uitvoeringskennis in en vertaalt beleidsuitgangspunten naar objectniveau.

Subsidie- en accommodatiebeleid

Lokale context

Vught beschikt over een breed aanbod aan maatschappelijke accommodaties, waaronder sportvoorzieningen, wijk- en dorpspunten, multifunctionele centra en welzijnslocaties. Daarnaast zet de gemeente jaarlijks ongeveer € 5,4 miljoen aan subsidies in ter ondersteuning van maatschappelijke activiteiten. Het huidige stelsel kent een rijk aanbod en grote inzet van inwoners, maar ook knelpunten: beperkte zichtbaarheid van de verhouding tussen vraag en aanbod, veel historische afspraken, verschillende subsidievormen en een gebrek aan samenhang tussen accommodatiebeleid en subsidiebeleid. Accommodaties vormen de fysieke basis; subsidies zijn de financiële stimulans. De raad staat voor keuzes over investeringen, beheer, ondersteuning en de gemeentelijke rol als regisseur, partner of uitvoerder.

Beoogd effect

Een transparant, samenhangend en uitvoerbaar subsidie- en accommodatiebeleid dat doelmatigheid, rechtmatigheid en maatschappelijke impact bevordert en voldoet aan wettelijke kaders. Heldere beleidskaders geven richting aan investeringen, onderhoud, exploitatiebijdragen, tarieven en subsidieverdeling. Multifunctioneel gebruik, toegankelijkheid, inclusiviteit en duurzaamheid worden versterkt, passend bij de gemeentelijke ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Er ontstaat een gelijk speelveld voor maatschappelijke organisaties, met duidelijke regels, gelijke behandeling en passende ondersteuning.

Beleidsopties

De onderstaande beleidsopties zijn opgenomen ter informatie van de raad. In dit proces kan ambtelijke toelichting worden gegeven.

Optie A – Continueren

Voortzetten van het huidige subsidie- en accommodatiebeleid en het bestaande beheer en exploitatiemodel voor accommodaties, inclusief huidige subsidievormen, indexering en ondersteuningsniveau. Geen structurele wijzigingen in de maatschappelijke tarieven of contractuele afspraken.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Autonome kostenstijgingen vergroten druk op subsidies en exploitaties; risico op oplopende tekorten.	M
Organisatorisch	Rollen en afspraken blijven versnipperd; beperkte regie; risico op overbelasting van vrijwilligers.	M
Maatschappelijk	Stelsel blijft onvoldoende toekomstbestendig; knelpunten in onderhoud, innovatie en verduurzaming blijven bestaan.	M

Optie B – Intensiveren/vernieuwen

Extra investeren in het ondersteunen van huidige (en nieuwe) subsidiepartners door hen hogere subsidies te verstrekken. Minder handhaven van criteria, het verlagen van maatschappelijke tarieven en het verhogen van exploitatiebijdragen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Meerjarige investeringen en hogere structurele lasten; risico op dubbele kosten tijdens transitie.	L
Organisatorisch	Veranderdruk en extra capaciteitsbehoefte; intensieve afstemming met exploitanten en organisaties.	M
Maatschappelijk	Tijdelijke onzekerheid en mogelijke weerstand bij wijzigingen in subsidies of tarieven.	S

Optie C – Ombuigen/beperken

Versoberen van subsidiestromen, strikter handhaven van criteria, verhogen van maatschappelijke tarieven en beperken van exploitatiebijdragen. Verantwoordelijkheden worden meer bij organisaties zelf gelegd; focus ligt op wettelijke verplichtingen en basisvoorzieningen.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
---------------	----------------	---------------

Financieel	Korte-termijnbesparing, maar risico op hogere kosten later door wegvallen van organisaties of voorzieningen.	L
Organisatorisch	Afbouw van initiatieven en voorzieningen; druk op overblijvende organisaties en vrijwilligers.	M
Maatschappelijk	Verminderde toegankelijkheid, toenemende ongelijkheid en risico op sluiting van accommodaties en sociale netwerken.	L

Optie D – Alternatief

Clusteren van accommodaties, (deels) regionaliseren of professionaliseren van beheer en exploitatie, en subsidies koppelen aan impactdoelen en meetbare prestaties. Minder regelingen, meerjarige afspraken en een sterkere regierol voor de gemeente.

<u>Risico</u>	<u>Duiding</u>	<u>Impact</u>
Financieel	Onzekerheid over investeringskosten bij clustering of herontwikkeling; mogelijke hogere transitiekosten.	M
Organisatorisch	Complexere <i>governance</i> en minder lokale autonomie; herijking van contracten en subsidies vraagt intensieve inzet.	M
Maatschappelijk	Kans op kwaliteitsverbetering en duurzaamheid, maar risico op verlies van lokale identiteit en kleinschaligheid.	M

Ambtelijke ondersteuning

De volgende ambtenaren kunnen u als raad op de volgende thema's een toelichting geven:

- **Senior beleidsadviseur Meedoen**
Expertise subsidies en opstellen subsidiebeleid
- **Beleidsadviseur subsidies**
Herziening subsidieregelingen en uitvoering subsidieproces
- **Medewerker subsidies**
Coördinatie van bestaande subsidies
- **Accountmanager maatschappelijk vastgoed**
Beheer en exploitatie van accommodaties
- **Onderhoudscoördinator gebouwen**
Onderhoud, energieverbruik en MJOP
- **Beleidsadviseur maatschappelijk vastgoed**
Strategische keuzes en vastgoedkaders.